

בראשית כו תולדות שלד

1

גָּבְרִי אָבִיו בַּיִמִּי אֶבְרָהָם אָבִיו
סְתָתְמָוָם פְּלֹשְׁתִּים וִימְלָאָוָם עֲפָרָה:
וַיֹּאמֶר אָבִימֶלֶךְ אֶל-יִצְחָק לֵךְ
עַמְּדָנוּ כִּי-עָצְמָת מִמְּנוּ מֵאָד: " וַיָּלֶךְ
מִשְׁם יִצְחָק וַיַּחַנוּ בְּנַחַלְגָּר וַיֵּשֶׁב שָׁם:
וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיָּחֶרֶב | אֶת-בָּאָרֶת

אלקט בהייד

אונקלום

רְדוּ רַי חֶפְרוּ עֲבָדִי אֲבוֹהֵי בַּיּוֹם
כָּבָרָהָם אֲבוֹהֵי טָמֵנוֹן פְּלִשְׁתָּא
שָׁלָלָנוּן עַפְרָא: וְזַאֲפָר אֲבִימְלָךְ
צָחָק אָוֶל מַעֲמָנָא אָרֶר תְּקַפְּתָא
גְּנָנָא גְּנָרָא: וְאָוֶל מַהְפָּן יְצָקָק
וְעוֹאָה בְּנָחָא דְּגָרָר וְיָתָב פְּפָנוֹ
וְוַתְּבִיצָק וְחַפֵּר תֵּת בְּרִי רַמְאָה

47

יב) נצעה מלממה כניג'יות (האט' סטמלהם) נרים על עלי ימינו מיש לסתות ומי'ו' ימוקון אכלל כל פיס ואלה משרות נילקה, סארוי עשו קוסט אכל' ילק, וגס נמה קפומו חתך ואל נלקחו לנעם כו' שעשו נכחות צחפה ילק, נס הלוון ולכ' כנלהות מוכן צוז מעטך חאל לן סיומו של ויקטוריו פלאטמיה, צה'ב' כ' ליל' ויקטמו חט כל כנלהות וכו', ומשרות פראטה היכלו למור ויטב' ילק וימפו נילק'ים סטמלהם, מוקודס* מסען יתקן מניר סמע פועלם רכ'ב: (ו) סתומות פלשתיים. מפי ימוי חקלב בס' לנו'ו' מפי גיגיוסה כנחותו מלינו ספסחה סוטה פ' ۳۰, טמוני פלאטהו לסן סטומה'*, נסן כטמלה* (פסח' יי'ג') מונמעס ה' ב' ב': (ז) בנחל גדר. רחוק מ' בטיר': (ח) וישראל חפר. כנלהות שלח פפיו זימי טרכס מבי' נילק'ים סטמלהם, מוקודס* מסען יתקן מניר.

אדור החריות

י"ז. זיהון נמלך גור. י"ט כי לה נפקיר דיוויזין מהין פלטתיס כהכלט נגד מנות קמאל מלבו כל טולס סייח לאחמר (פסוק ג') גור צהירן הלה, וכגם שניהם שכם מקומות קבועו אל סייח צכלל מכה סחמר נג'ר צבן צהירן). ר' נעל פי כן חנום סייח מקמלך לדין צהירן. והוילוי כי עתה סי' ככ"ז' נסמיון סבגס שנומו נו סי' (פסוק ג') נך וולען חון חת כל כלריאות רף נעל פי כן נחגאו רפי' נצחת כס כלחד כסם חס נח' וילכא מהר הקביעה, כמו כן במלך כה' עתה לאחבריכם:

אור בחד

שוגג ציגרתו מעהי גבר שככלת ליקט ניגל גבר שיקין לרונו וככחו.

אונקלום

מֵאָה שָׁעִירִים וַיְבָרֶכּוּ יְהוָה: שליש
כַּלְמַדְלֵל אֲשֶׁר וַיְלַךְ הַלֹּוֹד וַיְגַדֵּל עַד
בַּרְגַּדְל מֵאָה: ד וַיְהִי מִקְנֵה-צָאן
וּמִקְנֵה בָּקָר וּמִקְנֵה רַבָּה וַיְקַנֵּאוּ אֶת-
פְּרִישֵׁיהָ וַיְרַבֵּב אֶלְבָּה אֲזִירְבָּדִין

ב' ט

אור החיים

יב. מזאה טעריס זיגלעכטן. פ"י לכוון לדדר כמגד להן סדרלכ מאויש צו (ב'ג' מ"ג), וכלהן הילר שבאגס צאנמיך וונען ציטער מלך שענישס ה"ז עט פ"ק זיגלעכטן פ". עוד ווילך שלם כספָס צו עין סדרלכ מאכפלנט קלווה צי ילו פ"ה חטא

אור בעיר

בג' (ט) כל גדרה היה מה שבסהו נון מלחה שערם, וום כן היה לו לנו פולר גדרו כ- כ' (נ"ד) כל מגפה זה טה רשות רשות מקומות, ומוקומו נפ' וויל'. (נ"ה) פליות והכמוה לטמיון כלין, ארכטטון נון לו מונחת דגדעון זבבון גולן מוש' זיקין, וכל סיטס מוש' מון נו. (ו') צביך נון לדעתם אמת, כדי שצמור מהס.

בראשית כו תולדות שלו

יְאָמֵר אֶنְכִּי אֱלֹהִי אֲבָרָהָם אֲבִיכֶּךָ אֶל-
צִירָא כִּי אַתָּךְ אֶنְכִּי וּבָרְכָתִיךְ
הַרְבִּיתִי אֶת־זֶרֶעֶל בְּעַבוֹר אֲבָרָהָם
גָּבְדִּי כִּי וַיַּבְנֵן שֵׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם →
הָרוּה וַיִּטְשֶׁם אֶחָלוֹ וַיִּכְרֹר שֵׁם עֲבָדִי
צִחְקָק בָּאָרֶץ וַיַּבְּלַךְ הַלְּדָא אַלְיוֹ

ר' הכהנים

יד בהיר

אורנקלום

ר' יוסי לאותה מינרר ספיעת מרחמותיו

אונקלום

המִים אֲשֶׁר חָפְרוּ בַּיָּמִי אֲבָרָהָם
אָבִיו וַיְסַתְּמוּ פֶּלְשָׁתִים אַחֲרֵי מוֹת
אֲבָרָהָם וַיָּקֹרְאַת הָנֶן שְׁמָךְוּ בְּשָׁפְטָה
דַּי תָּהַ קָרֵר לְהַן אֲבָוֹתֵינוּ וַיְחָפְרָוּ
עֲבָדִי יְצָחָק בְּנַחֲלָא וְאַשְׁבָּחוּ מִתְּפָן
בָּרָא דָמָנוּ גַּעֲלָנִי וְגַנְעָנוּ רַעֲוָתָא
הַבָּרָעַם בְּרַעַתָּא דְּגַזְחָק ?מִימָּר
דַּי ?נְאָמֵא וַיָּקֹרְאַת שְׁמָא בְּרַיאָא
עַקְקָא אֲרִי אַתְּעַסְּקָוּ עַמָּה:
אַי וַיְחָפְרוּ בְּרִיא אַחֲרֵי גַּנְעָנוּ אֲפָּ
עַלְיהָ וַיָּקֹרְאַת שְׁמָה שְׁמָנָא:
כְּ וַאֲסַתְּלָקָ מִתְּפָן וַיְחָפֵר בְּרִיאָא
אַחֲרֵי וְלֹא נָצַר עַלְיהָ וַיָּקֹרְאַת שְׁמָה
רַחֲבוֹת וַיְאמַר אֲרִי בָּעַן אַפְתִּי זֶ
?נְאָמֵנוּ וַיְפּוּשָׁ ?נְאָ ?וַיְפּוֹשָׁנָא
בְּאַרְעָא: כְּ וַאֲסַתְּלָקָ מִתְּפָן בְּאַרְ
שְׁבָעָה: כְּ וַתְּהַגֵּד לְהָנֶן בְּלִילָא
הַרְוחָא וַיְאמַר אָנָא אַלְהָה דְּאֲבָרָהָם

שללה בראשית כו תולדות

הַמִּים אֲשֶׁר חָפְרוּ בַּיּוֹם אֲבָרָהָם
אָבִיו וַיִּסְתּוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת
אֲבָרָהָם וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת בְּשֵׁמַת
אֲשֶׁר קָרָא לְהֵן אָבִיו ט וַיִּחְפְּרוּ
עַבְרִי יִצְחָק בְּנָהָל וַיִּמְצָאוּ שָׁם בָּאָרֶץ
מִם חִיּוֹם כ וַיִּרְبּוּ רָעִי גָּדוֹל עַמְּדָר עַזְיָזִיבָּן
יִצְחָק לְאמֹר לְנוּ הַמִּים וַיִּקְרָא שְׁמָה
הַבָּאָר עַשְׂק בַּיִת הַתְּעֵשָׂק עַמּוֹן
ט וַיִּחְפְּרוּ בָאָר אַחֲרָת וַיִּרְבּוּ גָּמָן
עַלְיָה וַיִּקְרָא שְׁמָה שְׁטָגָה כ כ וַיַּעֲתַק
מִשְׁם וַיִּחְפְּרַל בָּאָר אַחֲרָת וְלֹא רַבּוּ
עַלְיָה וַיִּקְרָא שְׁמָה רְחַבּוֹת וְאָמֶר
כִּיעֲתָה הַרְחִיב יְהוָה לְנוּ וַפְרִינוּ
בָּאָרֶץ רְבִיעַ ט וַיַּעַל מִשְׁם בָּאָר שְׁבֻעָה
ט וַיָּרָא אֲלֹיו יְהוָה בְּלִילָה הַהִיא

לקט בחר

(ר'א"ס): כב) דין זה פ"י ה민ה כי פ"י עסק כמו עמק שפַּרְעָה זמְלָלִית וקְמַמְ"ץ מִמְלָפִיט כו' מלוקה מלוקה, סען סען, ועסך נקלע גס לא יט' טאטענעם קומת נזונ' וגינטם, מנט"כ ערנוו סען דוקען עסך לר' פַּרְעָה זמְלָלִית וקְמַמְ"ץ בְּמִרְטָבִים⁽²⁾.

תכלתו ענק, תלם ודלע' סס יא גיד קאימה ערנער, תלג הין הכלם צאימה מריכס סקוו יונר מעלהו (רא"ס): (כג) סכטונג מפלס למשה הלג קילו צמו ערנער לו מריכס צאונה יונר מאולר, כי נמעתקו כלומר קיה סס עמק וכ' ווילדה רגנא, ומולר עמו צאימה סכטנטקנות עם יומק, תלג קאימה עלייה בטבלי תבלר, ומולר צאימה עמק ו' עי' ערנער וווקיפדיא מיניה נמריב כדי לפיש מצען ערנער שעניינו מריכס (רא"ס): (כד) בגין המתגוטס תלג קפנעה לנווע האהויז טהו וויל' צומוסף וגסאל שמיינס נעלן נעד צ'ן' לדריש טיס נצער כה' לרחותו לנו גס פליינו כה' הלג קויה, תלג קויה' מזקך להט טמיינס געמל שאלן זיין דארטיגן לנו ייטס ווילם צייפיטס גולדערען (רא"ס), ומתרגוטס לאונקלום צלפנוי געלאַס טיס כמאו וויסטיניאו ווילר סט' צוז נצען עדר, ווילס מפיק טרט'ס' פלייג מהוינקלום, תלג דומומיטס צלפנויו גען רהיינ' מהיל' ווילס, ומיטריה לפע רט'ן' זיל', ומונך מהה נערתא טהוין זה נעלן קיל' נצען ערנער וויל' נעלן קוה (דע"ז), וויל' רהיינ' צאימה לפע רט'ן' זיל', ומונך מהה נערתא טהוין זה נעלן קיל' נצען ערנער וויל' נעלן קוה (דע"ז), וויל' רהיינ' צדפקום למד צהגיא נצען כ' מל' נצענה 'ק' נ' וויפצענ'ה' חאנ' גס זה נצען ערנער, תלג קהילוק וויפיצט צהלאנו מעטהינו נפליה, וויפצננה פירעון טבק'ס פירעון, וויפצט הווע' אולץ' וו גילדסן מודזיטס צפ' וו פירעון צהלאנו נפליה:

(ב) ר' קרייא שם תבארא ערך. שפער נזכר בזאת יואריך בענין הפערות, וכן שפער חומלה לא בדור בירול יזכיר, וזהו ואכיו גישו אוטם בשעה, אבל יש בדבר עניין נספח ברוחו, כי עא להוציא יבר עתידי. כי "קאר מים ודים" ירמו לבתיה אלומות אשר יוצל בקי של גנתק, וכן החפץ באר מים חים, במואמך (ויקרא ז:ג). מקור פים חיים און הר.

ה'קרא' הראישון עשלך, י'מו בכת' הראישון אשר התריעשך עפנו ועמוש אוננו בפה מחלוקה
וכמה בלחמות עד שהריבריהו. והשני קרא שbow שפנה שם קשה מן הראישון, והוא דברי השם
אשר אוות קשמו שטרוב בו (מג'א ד') : זבכבות אושוויז בפתחה פלבנין פטני שפנה על
אלבי חורה ווירלישם, כל ימי דיו לנו לשמה עד שהריבריהו גלו מפש' גירוש רעה תשליש
קראי שפה רחובות, הוא בפיו השער שינגה בפתחה נימיגו, והוא עלה בלא ריב וכח, והאל
זרדוב את בבלני, במ' שאנארכ' (קדים ט') : אם ידריך ה' אליך זאת געל' פאנשר דרבנו
שרה לאעדת' בחרב בגדת הפליש (קדמ' ס''): ור' ר' נסבה לטעה למלחה, פירוט בארה
ישראל הנושאים מודרגנו אשר אמר

ז' ירושלים

(ב) ויליאם שם הבהיר עשך, הפסוק מספר ומאורך בענין הבארות, ולפי פשטו אין ביטור תועלתו, און בו כבוד גודל לצחק, והוא בו חידוש, כי הוא אביו לעלה אותו באופן שוה, אלא יש בסיפור הבארות ענין נסתר, והוא, שבא להודיע את מה שיוחדר בעתיד. דהיינו: "באר מים חיים" ורמז לבית אליהם אשר יעשנו לנו צחק, וכך הפסוק קורא לו "באר מים חיים", במובן שמדובר חיים את ה" * (ידית' ע"ז). והבאר הראשון שקרה לנו "עשך" רמזו לברית המקשש שבימינו, התענישו הגרים עמנו, ועשנו אתנו כבה מחלוקות וכמה מלחמות עד שהזהרנו אורה. הבהיר השניא "סקרא לא" (שטנן), שם יותר קשה מהראשון, רמזו לברית שני, שקרה אותו בשם שלוי, הכתוב עליי בפסוק, כמו שנאמר: ובמלכות אחشورד במלחמות מלכוות, כהבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם (וועואדי), אבל מושׁ� היי-לנו הגבים לשטנה גע שהחריבו אורתו גזלו מני גלוות רעה. והבאר השלישי שקרה לנו "יזהרבות" רמזו לברית המקשש השלישי, שיבנה במחיה בימינו, שיעיטה בעלי ריב ומחלוקות, אכמיין ייחיב האל את גבלינו, כמו שנאמר (ובברם ט"ח), ואם יריחיך ה' אלהיך את גובליך* כאשר נשבע, שיחיה לעתיד לבא. ונאמר על הבית השלישי, וזהכח נסכה* בלעלה מעלה ויזקאל מא ט' רבמיין זיקרים יפיעו באך*. שלל הגאים יעדכו את ה' שכם אורה*

ב' רשותם
kan hodi be-yer ha-achora shivtak ha-tishab b-va. v-kan hodi be-yer ha-achora shivtak ha-tishab b-va.
v-kan hodi be-yer ha-achora shivtak ha-tishab b-va.

אתרי מות אברם. הסביבה איניה ידועה. ב. הבדאות
הנזכרות אצביעו גם על גולן בין השם ובאזור המזרחי
הנזכר.

(ב) את ה', הרי ש"כאר מים חמימים רומו על ה' שם ווישט הפסוקים לדעת רבינו הרא כ ר' זיגצינו אוותר מלשוחים, ולכז' וכל האבותות אשר חזרו בכדי אבוי בדמי אברמתם עמי בוגר חסונים פלשתים ומלואים עדר גוזרת

לזה יואמר אככלוך אל יצחך לך בעמך וגוי וירע' משם
ויחזק יתנו בצד אחד שיטה נחל המשמר מעדן גור

לעולה (וש"י שם).
שם אחד. כמו שנקה ג' (ט): כי או (בימם מפלת
 גן) אהפוך אל עמים טהה ברורה לך כולם בשם ר' ליכוד שכם אחריו. ודברינו מפרש "או"רין" בבל בדור
 תאו. (ולרין צדוק)

כ ב ד

ללא ריבוי עמו לאמר לנו הרים.

וְתַפּוֹט לָאוֹן, רֵה הַכָּאָר בְּמֶלֶבֶל כִּיּוֹן בְּנֵל דָם אֲשֶׁר יָצַא שָׁם אַחֲרֵיכֶם יָמָלָה רְבָבוֹ וְהַבָּל יִמְפַעַט דָּבָר, וְתַהַה דָם שְׁלִינוֹ. עַל בָּן חִזְיר תְּהֻבָּה: וּבְצָאוֹ שָׁם בָּאָר פִּים וְלִים, לְאמֹר בְּיַהְיָה מִקְדָּשׁ גָּבָע בְּפִים חִיָּם, אֵין בְּיַיְן גָּבָע בְּנֵל דָם.

“我”“她”“他”“你”“我”“她”“他”“你”“我”“她”“他”“你”

וآن הרכבר כך כי אין לנו לו רשות לחזור ולהפוך אויהם, הרי אמרו "תקלה הם לנו מפני הגיסות".*

אל扈 הברהות הנזכרים באן דם באורת אורהו, והו' במקום אחר. כי נול גדור הו' שם מקומ, או
שוויה. הנול נגזר מוגדר אל-ערין אתרת, וכאשר קנאנו בו' פלשותיהם. רהינו השירים של בירית-המלך, גס
סתמו את האברות שחויה לו' בירושה מאכיו בחחות' העיר גרו' והמלך שליח אחור מעיד' משכ' בסאו' והלך
לו' אל עיר אחרה, ואתאיל עיר זו לא היהת בתהות מלכחו', אעפ' שגס היא דירתה באזין פלשותיהם'.
שם היה באורת אתומים שחרר אברותם. כשהשייל גרב מקומות ההוא זמן מה. וכאשר מות אברותם. דצ'קן לא
הייה גרב שם. סתמו' איזותם חפלשותיהם קחשבי המקומ, לא' מפנו' שנאו' אורה. אל' שבטי אברותם לא צויר
לסותם איזותם מפני כבודו, כי חשבו שאולי יישיב שוכ' שם, ולכן צ'קן חורח חוף איזותם בנחל וזרען נחל

ברור. רבו עמו "לאמר לנו הימים" והפירוש של "לאמר" הוא, שאמורו מלהר הכרה והוא בנהל, וממי תחולתם שמתהassenים בו, וממים אלה ממלאנו הבור, והנהל מתחפש על ידים, ובכך שן יוציא שמהם הם שלמו. אכן הפסוק מצין: יוציאו שם אזכור לימים חיים, לאמר בהשהborrow וההמעזין צובע מים חיים, ולא היה מימי מהנהל כemo

לנו מפני גיגיותו. ר. בברות שחותר יצחק בנהל הוי פלשיטין. כמו שפירוש רבינו לעיל (בפסקוב ב).

בארות הראשונים

ומשפט הפסוקים לרשי"י הווא בון: ייקנאו אוthon פלשותם, ועוד לפני בון, אוורי מות אברם, ול' הפלאות אשר חזר נבנדי באי כי מי אברם אי בונר סמורוב פלשותיהם ומלמאותם, בגין אמרו חילקלה הם לנו כפין גודילון. ויבאש הפלשותם באיזו אברם כפין גודילון נבנדי אל יצחן לו מפכונן וגוי ריד משפט תנק דילון והחדר את נארות המים גזיל אשר חזרו בימי אברם אבוי בוגר, יונטמוך פלשותם נג'יל אוורי מות אברם וגוי. זבאשר בא גנזי גור חפהרנו עכני יצחן בנהלarity וודישם ימנאו שם באר מיט חיטי. מפני גודילונות, כמו שופרוש רשי לעיל בפסקוק ט"ז. לא ריתת בחרום מלחת. שהרי לבני הפלשות חמיין

ט' אוֹ הַבְּרוֹתָה מִתְּחַזֵּקָה, אֲזִילָה מִסְתָּמֵם לְאֶלְיוֹנִים
וּלְחַפֵּרְךָ מִן בְּמַלְאָכָה

ג' תְּגַרְבָּה כִּי-אָנָּם, הַבָּרוֹתָה מִנְכָּרְבָּה לְלִיל בְּסֻקָּה פְּרִירָה

ב' הַבָּרוֹתָה הַמִּנְכָּרְבָּה לְעַלְלָה חַיָּה בְּגַרְבָּה, וְהַבָּרוֹתָה הַמִּנְכָּרְבָּה

א' צְמַצֵּת חַדְבָּרִים: דָּעַם רַבְּנוֹ: י' אֶת הַבָּרוֹתָה

בלא ברכותיה, אבל בברכותיה כתיב: וירע יצחק וימצא מה שערם. כלומר "ברכותיה" על אחד שבשדר השנוי נתרוך למאה, ק' פעםים ת"ק הרי חמשת רבו⁸⁶. (טו) וכל הבראות אשר חפרו בימי אברהם יגיד הכתוב כי מתחד הקנה שנטקנו בו פלשתים סתמו כל הבראות אשר חפרו בימי אברהם אביו כדי שלא יוכל יצחק להועיל עצמו בהן ולהשkont וריעותיו ומקנותו. לאחר מכן יצחק וחפר אותו וקרא לוון כשםות אשר קרא לוון אביו, ועשה כן לבבון אביו. וממה שהتورה הודיעה זה נראה שנקה של זכות והוא שקדרא אותו אביו לא רצה לשנותן, וזה קל וחומר שלא שנה ארם מודרך אבותוי, שהרי יצחק אפלו שמות הבראות התעוררות וקל וחומר שלא שנה שמו כמו שאור האבות וזה מודה לנו מדרה. כן פירש הגאון ז"ל ויש שפירשו כי הבראות הללו דמו לגורים שנתגיארו בימי אברהם. כי אם קלים לקבלת האמונה כמו הבראות ששם לקבלה המים. טפיית הלב והטומם באמונה יכנה הכהוב חפירה, וכך יאמר מצד הקנה. טומם פלשתים. ככלומר סתמו את לבם והחוירם לפורה, וחוזו: יימלאו עשרי, כי תחת שמלתם אברהם הכהוב ורעת ת' באמונה. היחור מלאו פלשתים אמוןתם הרעתם כי יכנה הכהוב האמונה הרעת או העזה לעפר, וזה אמרו: עפרא לפורמי⁸⁷. ואחר כך נתגבר עליהם יצחק והחוירם למוטב. הוא שכתוב: וישב יצחק ויחופר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתחם פלשתים אחורי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות גורו⁸⁸, כי כן דרכם המתגיארים⁸⁹, וכענין שכותב: ולעבורי יקרא שם אחר⁹⁰.

(יט) ויהפכו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באור מים חיים. פירש הרמב"ז זיל[⁹¹] מה שהאריכה התורה בספר הבראות הללו אין התוועלת מגעת אלינו כל כך מזה ולא לבבון גוזל ליצחק, אבל טעם הסفور לפי שם רמו על העתיד. כי "באור מים חיים" דמו לבית המקדש שכותב: מקור מים חיים ת' ה'. והבהיר הרשותן רמו לבית שני שכתוב בו: ובמלות אהשושש בתחלת מלכותו כתבו שטה על יושבי יהודה וירושלים⁹², וכל ימי הי"ג לנו לשטן עד שהחריבוהו ויגינו ממנו גלות רעה. ושה לך להתעורר בשם הבהיר הזה. כי שם נמצאת השטן⁹³ שהוא שר של עשו המשפטין עליינו תמיד. וקרא שם הבהיר הג' שיבנה במחה רבינו רוחבות⁹⁴. והזיכיר ויעתק משם⁹⁵, ובאוורו: ויעתק שכלו מן הבית השני והשתכל בבני הבית השלישי, וזה: ויחופר באר אחרית ולא רבו עליה ויקרא את שמה רוחבות.

(טז) השלון שלפנינו הוא של רשי כתובות שם ר' ר' על אחת שבעה. 77 לא מעתאי. 78 בכדי בחרוא צן. א. 79 פסוק ית. 80 בו בפסוק י' כתולדר י' כת (עמ' רל), וענין שם בכויאורם שהבאנו פקורה להו מותח חרש. 81 ישע' סה, טו. [82] השו הרמב"ז פסוק ב (עמ' קב) עם מעת הופסוטה. 88 ירמיהו י. ז. 84 ה'ו. ויש פדרום שנורסיט: "היה לנו רשות"⁹⁶ והוא ביטוי תמה וcosa להלכו על הבית השני, ונורסת "חו"ו" נמצאת בס ברקאנטי וככ"ז הרמכ"ז (עמ' 76).

(טז) ואולי מפני זה וכו'. והמדרשי הנודל מביא ער שהחריבו הבני, אבל בבית שני, שהיה טעם זה. לדבר ודאי: "ומה שכר נטל (יצחק) ער שלא שינה את השמות" של האבות ישראל עבדים מלך פרש, רבו על הבני נשתנו שמותם... אבל יצחק מתהלך ער שלא בעצמותו, לא על בני ישראל כי הם היו כביד נגדל קרא לו הקב"ה יצחק, ולא נשתנה שם משובדים לפרט, שם כן עיר המדריבת על הבני — ועל כן נקרא שםו שטנה (דרבי שאול יט) על יושבי יהודה וירושלים. עזרא ד. כה. ב). השטן. אותיות שטנה (מורת

על שם שוכתוב בבית שלישי עתידי: ורוחבה ונסבה למעלה למעלה⁹⁷, והוא יעשה בלא ריב ומצת, והקב"ה יריחיב את גבולנו שנאמר: ואם יריחיב כי את גובלן באשר דבר לך⁹⁸, שהוא מדבר לעתיד⁹⁹, עד כאן. ומה שהזכיר את ה' בברא השלישי ולא עשה כן בשתי הראשנות. יתכן לומר טעם מפני שהראשונים חוו-בני, בשרד ודם על ידי שלמה וכורש, אבל השלישי יהיה מעשה ה' ובוגין שם¹⁰⁰, ולא ישנות בו הרבה. לכן הזכיר בו הוא עיר דוד¹⁰¹, מפני מה נקרת על שם של בשור ודם, אלא לפחות שמי יהו וידוע לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שבודד ודם בוגין אותה, ובשער דם מחריבים אותה לכך נקרא על שמו של ביזי, אבל תעמיד לבא היא נקרת על שמו ית. שנאמר: והלבו אליך שחווה בני מעניך והשתחו וגוי וקרוא לך עיר ה' ציון קדוש ישראל¹⁰².

(כו) ואביבלן אכן אילו מגרה. מגורר* שעלו בו צחים, ככלומר מצעים והבאות כן דרשו בבראשית רבתה¹⁰³.

(כו) מודע באטם אליו ואתם שנאתם אותו ותשלחוני מאתכם. הזכיר להם שלשה עניינים: (כו) אחד, מודיע באטם אליו, מגורר לבאר שבע עתיה, השני, ואתם שנאתם אותו להצלחתו ולרוב המקנה אשר לי, השלישי, ותשלחוני מאתכם, ככלומר מגורר שהתיי מתיישב שם אמרותם לי: לך מעמנו¹⁰⁴. והשיבו על שלשות: אתה אומר: אתה אומר: מודיע באטם אלך, ראו ראיינו כי היה ה' עמק¹⁰⁵, ככלומר ראהה בבראות, בכל פועלותיך ואני יקרא שם אחר¹⁰⁶.

(כו) ונאמר תמי נא אלה בינוינו בינוינו ובינו, [94] התובות מפרש מומתא דמתה בית האצלחת, ואבנתה תתקיים¹⁰⁷. אבל ר' פירש¹⁰⁸ המלות בענין אחר וזה לשונו: תהי נא אלה אבנתה תתקיים¹⁰⁹. אם עלי רעה וגוי¹⁰⁹. ומה שאתה אומר: אם עלי רעה וגוי¹¹⁰. ומה שאתה אומר: משבע לאיש אחד שלא יזקנו ונפל פחדו עליו¹¹¹, ומה שאתה אומר: ותשלחוני מאתכם. אותו חס ושלום: אם עשה עמן רעה וגוי¹¹². ומה שאתה אומר: אם עשה שמא באיז גורר היה מצילתי ונשליך בשלום, ואם כן מה תרעומות יש לך עליינו. אם אמר שמא באיז גורר היה מצילתי ולא כן בשאר ארץות ובשאר מקומות: אתה עתה ברוך ה' הלא אתה עתה באבר שבע בדור ה' ובכל מקום ההצלחה תבא לפרקאתך.

(לו) וייחי נשׂוּ בְּאֶרְבָּעִים שָׁנָה וַיַּחֲשֹׁה אֶת יִזְהָרִית בְּתֵבְרִי הַחֹתֶן וְאֶת בְּשָׁמֶת. דרשו רבינו רוחבות¹¹³ וכורונם לברכיה¹¹⁴: כל ארבעים שנה היה עשו צד נשי אנשים ומענה אותן, וכן בימינו רוחבות¹¹⁵, וזה: מאה נסא אשה בן ארבעים אף אני שהגיע לארכאים שנה דמה עצמו לאביו: אמר: מה אבא נסא אשה בן ארבעים אף אני בן ארבעים. ועל אומתו חוכר אסת: יכרטמנה חורין מיער¹¹⁶, ודרשו רזיל¹¹⁷: מה חורין ביאורים עט' (גנב), והכוונה, שהנום הם היו לנו לשטנה. 85 ייחזק אל, ז.

(כו) פסוק זה ליתא ברמב"ז, ובמג'נא ה' במען ו' ו' : ואם יריחיב כי נבדך נא אשר נשבת בחרוא צן. א. 79 פסוק ית. 80 בו בפסוק י' כתולדר י' כת (עמ' רל), וענין שם בכויאורם שהבאנו פקורה להו מותח חרש. 81 ישע' סה, טו. [82] השו הרמב"ז פסוק ב (עמ' קב) עם מעת הופסוטה. 88 ירמיהו י. ז. 84 ה'ו. ויש פדרום שנורסיט: "היה לנו רשות"⁹⁶ והוא ביטוי תמה וcosa להלכו על הבית השני, ונורסת "חו"ו" נמצאת בס ברקאנטי וככ"ז הרמכ"ז (עמ' 76).

(כו) בלא שטנה שלפנינו היה רשי כתובות שם ר' ר' על אחת שבעה. 77 לא מעתאי. 78 בכדי בחרוא צן. א. 79 פסוק ית. 80 בו בפסוק י' כתולדר י' כת (עמ' רל), וענין שם בכויאורם שהבאנו פקורה להו מותח חרש. 81 ישע' סה, טו. [82] השו הרמב"ז פסוק ב (עמ' קב) עם מעת הופסוטה. 88 ירמיהו י. ז. 84 ה'ו. ויש פדרום שנורסיט: "היה לנו רשות"⁹⁶ והוא ביטוי תמה וcosa להלכו על הבית השני, ונורסת "חו"ו" נמצאת בס ברקאנטי וככ"ז הרמכ"ז (עמ' 76).

(כו) רענן וזה ליתא ברמב"ז. שוכניך (כו) מגורר. שעלו בו צחים, כמה את ה' כי עתה הרחיב ה' לנו. ובוגין דעת אמר: יריך לו ורשות חתגרד בו (אייב ב שמיים. כמברא ברש"י ריח' ל. א. ד"ה לא ח) — ב"ר סה, ח. וטעם הנדה זו שמיין ה' דרייא: אבל בוגין תעמיד לבא בדי' שם תוריש שבודד שגדש את יצחק וגונן לבן ה'ו.

ממנו אמר לו כל אומן עצמות שעצמת לא ממען דיה לך ? שער היה לך חור קוקיא ובידון איתך לך קוקיא סגין. בגדה המשא סמי תורה ואו: לעיל סייר ה במדר פיטרין.

7. ח. (יח'ככ) וישב יצחק ויחפר וגוי בימה בראשות חפר אבינו יצחק באבר שבע ר' יהודה אמר ר' בוגד בן נעשה בניו ארבעה דגליים במדרבר ורבנן אמרין חמץ בגדר חמשה ספרי תורה עוקרא שם הבאר עשך' בוגד ספר בראשית שבו נתען הקדוש ברוך הוא וברא את העולם עוקרא

אמר תה לא אלה בינו?! אלא פרש "מננו" — משלו, וכן — אמר לו — אבימלך ליצחק: וכי — כל אותן עצמות — שעצמת — נולחה בעשר — לא ממען — ומשלנו — היה לך ? ! השהי — לשער היה לך — רק — חור קוקיא — עד אחר, וכדונ איתך לך קוקיא סגין — וכעת יש לך עדרים ובאים! וכן גורשו מעמו, ולטס שרה שם כשהוא מרוחק הוא מצליית, הבין לדעת שהצלהו היא מאתה, ולמן בקש את קרכטה, כאמור רוזי).

ח. יישב יצחק ויחפר את בראשות מים אשר הפס בימי אברם אבינו, וסתומות לשתות אחרים מות אברם... וחתמו עבד יצחק בנחל, כי יתפאו שם בא מוץ חיט, ... ויקרא שם "עשך", כי העשקו עמו. פחרו בא' אהרות... ויקרא שם "שנה". ... ויהר' נאר אהרות... ויקרא שם "רחובות", אמר כי עתה הרוחב הי' לנו ורונו באור, ועל מושב באור שפע... וכברו שם עבד יצחק באור... ופואר עבד יצחק ויגדי לו על אדות חצראותו. מנגנו מים, ויקרא אותה "שבעה", על כן שם העיר ברא שבע עד חיות הזה — הכתוב מאיר מאיר לספר על באיר יצחק וככל פרטיהם. הר' שרמו ברכר על דברם רוחניים ותרגומים עתית ורשי"ע (יעיש), א: "קבוצת עברם ושפתות" (כמו "לזוח",ஆ' ורמב"י עית, וראה ספרינו ושביס). מדרש: דיבאל חיטיא (ההיט ומדרכו החיטים לשכו להם פעולות למלאתם) אמר: לא תחוב עבדה — בכרכיב מליא. אלא — "יעבדה" — בכרכיב ספר — כחוב — ואילו יעבדה? — ו יצחק עצמו היה זריר לחיות עבד לכל הפעלה, ובקוצת העבדים הזאת, שהרי וכלומר עבדה — אם אין אדם עשה עצמו כמו עבד לעבדו — להשגת עליו ולעבד איטו-במלאה זר כחיה ולהתיחס אליו ברכך נסנה — איןו קונה אותו — לשם מהו, לנאמנו, כענין שנאמר: "טוב נילה ועבד לך, מגאניך וסח לך" (עייש רבש' מצ"ז) — טוב למי שמקל ומולא בכבודו לעבר עם העבר בירור, ולהתייחס אלו בורו וזה העבר היה "שלו" (כבותו ש). מי שמתכבד לעבדו עם הבד בירור, ומהיחס אלרו בגאותו, והוא מושוש בגדלו וריזרו של העבד. עד שהוא מגיע לידי חוסך לhm, השהי — בונח שברלם, אדם ציר לטרוח ולבקש יציאת ביתו — לפרטתו, וזהם — הבדים — ישבים בביתו — ואילו מילס. וזהם — מוששים אוו, אם לא יעבדו באמונה. שירוח מהט עבר הדזאות מונחותם. לפחות, שהרי מה ערך יש לעבד שאינו שוה את לחם כרוכס? ! גיטון כי). ולומר לך בא הבדב שבסוף לברכת ה, ציר האדם לעבד ולטפל ברכושו. כייחק, וכי מברך את מעשה דורי.

ויבן אמר: חמץ ב' בראשות חפר יצחק, הארכע — האמורות לעמלה, ועוד: שהרי ברא שונגה נאמיר יחסרו עבד יצחק בנחל ומצאו שם באור מים... ויקרא שם "עשך" — ולא אמר "ויקרא שם עשך". כמו שנאמר בשאר הבבדות שלאחריה, בלי להזכיר עוד פעם שם "באור", אלא אמר כאן "ויקרא שם הבאר עשך" — והי שאוותה "באור מים" שמצאו היה לא אותה "באור" שחופה, אלא אחורה ששוכן קראו שם "שנה", והרי אמרות כאן בכחותה זהות בבדות: "באור מים חים", רשותה רוזי, ועי' רשי'ean לע"ר רבינו עה"ת שם). והמש-בבדות אלו שחרר אין — בוגד חמזה ספר — חנשי — תורה, שהתרה משללה בנכאים ובכחותם וברבבי חכמים למים, ספר התרה לבבדות מים (עליה זה, א. משלו ה, ט. ועי' במלבון יט, ז), ושם כל באור מודע על אה"ר מחושת התומשים — ט' פ"ט: "ויקרא שם הבאר עשך" — בוגד ספר "בראשית", שבוב עשרו, ולבסוף הוא מבקש קרכתו מפני עשרו, כמו שנאמר להלן בפרש: "ארה ראיינו כי היה ח' עד

ט' (ז) ויגדל האיש נילוח הלווז ונגדל אמר ר' חנין עד שני אומריםobel פרדרותיו של יצחק ולא כספו זונקו של אבימלך (ח) ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבידה רבה דניאל חיטא אמר 'עובד' בחד' בחיב אם אין אדם עשה עצמו במו עבד לעבדו איןו קונה אותו עבון שנאמר (משל ברכ' ט) טוב נילה ועבד לך, גנזהו שבעולים אדים צרייך לטבול ולבקש יציאות ביתו והם יושבים ברכיתו.

(ט) ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעפנו כי עצמת

מספרת המדרש גבל פרדרותי ברכ' פה ט' ריח' רוח' רוח' כמ' עבד עבון ואה' ברכ' כת' מחרוני נח'.

"ויגדל האיש נילך ונגדל עד כי גול מאדי" — אמר דבי חנין: האיר הכהוב בלשוננו רבים של גROLה "יניגרל", "יגול" גול מאדי. למד שהגען לדולח עשר גROLה מאדי של העשיר הגול בירוח שבאותה רוח. וכולומר — עד שהיו — הבריות — אמרים: "זובל פרדרותיו של יצחק" — ביל בחולנו, ולא כספו זההו של אבימלך" — שאינו מגיע לערך וביל הבהמות — בפרט וביל הפהודות. שאין אדם מגדל מהם אלא במספר מוגט. איןן וביל ראי בירוח ליזבל שודת — הוא בעל הען הקטן בירוח.

"ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבידה רבה" — פשוטה: "פנולה" ותרגומים עתית ורשי"ע (יעיש), א: "קבוצת עברם ושפתות" (כמו "לזוח",ஆ' ורמב"י עית, וראה ספרינו ושביס). מדרש: דיבאל חיטיא (ההיט ומדרכו החיטים לשכו להם פעולות למלאתם) אמר: לא תחוב עבדה — בכרכיב מליא. אלא — "יעבדה" — בכרכיב ספר — כחוב — ואילו יעבדה? — ו יצחק עצמו היה זריר לחיות עבד לכל הפעלה, ובקוצת העבדים הזאת, שהרי וכלומר עבדה — אם אין אדם עשה עצמו כמו עבד לעבדו — להשגת עליו ולעבד איטו-במלאה זר כחיה ולהתיחס אליו ברכך נסנה — איןו קונה אותו — לשם מהו, לנאמנו, כענין שנאמר: "טוב נילה ועבד לך, מגאניך וסח לך" (עייש רבש' מצ"ז) — טוב למי שמקל ומולא בכבודו לעבר עם העבר בירור, ולהתייחס אלו בורו וזה העבר היה "שלו" (כבותו ש). מי שמתכבד לעבדו עם הבד בירור, ומהיחס אלרו בגאותו, והוא מושוש בגדלו וריזרו של העבד. עד שהוא מגיע לידי חוסך לhm, השהי — בונח שברלם, אדם ציר לטרוח ולבקש יציאת ביתו — לפרטתו, וזהם — הבדים — ישבים בביתו — ואילו מילס. וזהם — מוששים אוו, אם לא יעבדו באמונה. שירוח מהט עבר הדזאות מונחותם. לפחות, שהרי מה ערך יש לעבד שאינו שוה את לחם כרוכס? ! גיטון כי). ולומר לך בא הבדב שבסוף לברכת ה, ציר האדם לעבד ולטפל ברכושו. כייחק, וכי מברך את מעשה דורי.

"ויאמר אבימלך אל יצחק: לך מעפנו, כי עצמת מנו". עתה הוא מגרשו מפני עשרו, ולבסוף הוא מבקש קרכתו מפני עשרו, כמו שנאמר להלן בפרש: "ארה ראיינו כי היה ח' עד

שם שטנה, בוגר ספר ואלה שמות על שם (שמות א, ז).
וימרו את חייהם בעבר קשה, וימצאו שם בארים
תים, בוגר ספר וקרא שהוא מלא הלוות ובוטות זיקרא
אותה שבעה, בוגר ספר יידבר שהוא משלים שבעה ספרי
תורה והלויה ד' הם אלא בן קפרא עבר יידבר תלחה
ספרים מן יידבר עד (במדבר י, לה) ייחי בנסח האון ספר
בפי עצמו בן יהי גנוס' ודקירה ספר בפניהם עצמו וכן
סופה דפסא ועד סופה דספרא ספר בפניהם עצמו זיקרא
שם רחבות, בוגר משנה תורה על שם (דברים יב, ב) כי
ירחיב כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו באין'.

הרביקות ע"י מדרות טרדרות שנות שערן נאמר (תהלים ק"ט) תעתי בשעה אובר בקש עברך, ולויה באים הרגלים לפועל דמיוני שהענין האלקי יהי' עופר תמיד לפני עיניהם ברםין רgel המחנה ושבאמצעו נinkel יהי' לו לשוב לדיביקתו אל המקום אשר היה שם אהלו בראשונה, והינו שראו את מלאכי השרת העשויים דגלים גדלים, הינו שצורת יתהפך כי, וכברשי' (פי' י"ג) בהגר שפנוי שהיתה דגילה לאות מלאכי שביתו של אברהם ראתה אחיך במדבר מפריע כל אחד בשושו איש על מחנהו ואיש על דגל, כן נתנו ישראל שהי' תמיד מאיר גדור עיניהם הענין האלקי לשוב לדיביקתו: רלפיין יובנו דברי המדרש הניל, דרי' יהודא אמר ארבע כנגד כן נעשו בניו ר' דגלים במדבר, וסיל רענן הבאות הוא לשלק את המשך המבדיל והי' הענין האלקי מאריך לנגד עיניהם, ועכ' כנגד זה נעשו הדגלים במדבר להיות הענין האלקי מאריך לנגד עיניהם, עד שאפי' נעשה אלה לשעתו, ימי' ביכולת האיש לשוב אל המקום אשר היה שם אהלו בתחילה, באשר הענין האלקי היה עופר לגוד עינוי כמו הניגל לפני המחנה, ורבנן אמרי' כנגד חמשה ספרי תורה, רס"ל שענין הבאות הוא שתהי' העבורה תמיד בוחדרות ובוחיות וחביבה כל שעה ושעה כשעה ראשונה, וזה עיי' התורה שאנו מבריכין גנות התורה שהוא לשון הו והגיד כי' אובי אדומור זכללה'ה הטעם מפני שבכל עת יש בה חיות חדשה ונינתה חדשנה, וכי' וכו' שאמרו זל' עירובין (נ"ד) בפסוק דדי' ירוץ בכל עת מה דוד זה כל זמן שהתיקון משתמש בו מוצאו בו חלב אף דברי התורה וכו', וזה גורם להתחדרות החיים שאנו נעשה אצלנו הרגלים כמו בגשמיות שידע התועה מן בעיניו, והאבות בוכחות והעליו לבניהם אחריהם שיהי' ברכות שצורת שדרואה סימן רגלי, כן ברוחניות שצורת אדם המעליה להיות דבוק בהשי', אך זרכי גנוו הם המונען את האדם מן

את הבאות לגולות את המים החיים שחיו מכוסים, והובין כתוב כי בא רג' מים חיים ירדו לבייט אלקיים אשר יעשוו בגי' של יצחק כמו שאמר מקור מיס חיים את זה, עכ"ל. ובבעינון יש לי להסביר בה דבריהם, והנה דבר וירוש של הגרים הפעלת ורgesch הנפש אם האדים יתPEND ויהי' רגלי בזאת לא יתפעל ולא יתהפך כי ביתו, ורפהיה, והנה הוא דוגמת שלום ביתו, אמר חדא ומרד ע יעקב איש שם יושב אללים נnil, והנה יעקב הי' הפוך ממנו לגורמי והוא עוד הוא בשבת יש ייבור עלינו ותחthonim מלמעלה למטה ומלמטה לעמלה, כי בשבת היא עליית העולמות הרוי מלמטה לעמלה, ונשמה יתרה יורדת למטה הרוי מלמעלה למטה. ואפשר שגם דשים הוא שלימות השכל, ואברהם שפירשי' בית מדרשו של שם וuber, ע"ש עבר ולא שם ע"ש שם, כי איתא ב מהריל שהטובי שבאותם אין להם אחיזה אלא במצוות השכל מהיבין כמו כיבוד אב, ובזה פירש דברי יהודה אמר ארבע כנגד בן תנייה השיס' (קדושים ל"א) דמא בן נתניה בנוו ארבעה דגלים במדבר, ורבנן אמרו חמץ כנגד חמשה ספרי הוה, נראה לפרש דהנה בענין חפירת ישראל ב מה שגופם נמשך אחר החשי' והיא שלימות הגוף ע"כ נקראו בשם עברם, והנה יעקב יושב אורחים בית מדרשו של שם וuber, ויש לפרש שחו ענן חיבור הגוף ומשכלה מהרבים מתהדרים שיש במצוות בבטן הארץ מכבר ואין לעבודת הש"י והרי זה הפוך מכבי מספור הזامر בעשן, עוד אמרו זיל צורת יעקב חוקה בכיסא, ויש לפרש דהנה בסא הוא הממושע בין עולם לעולם, ובסא של עולם העליון הוא כתר לעולם שלמטה הימנו כדיודיעם, ובאשר יעקב הוא המחבר את כל העולמות כל איש להליב את לבו להשי' וכמ"ש (הושע ג') ופתחו אל ה' ואל סבו באחרית הימים, אלא שיש מסכה בפניו עיני לבו אל הקצה ע"כ צורתו חוקה בכיסא, והנה זה הפוך מפזר הנאמר בעשו: וזה שבחתיה נחלת יעקב יש בה נמי שני הענינים האלה, חיבור ההארם בעצמו שאו בכח האדם לאחד את המט' המבדיל הזה עד שיראו את הענין בתנורב'א שים יוצרו ولو אחד בהם

משל ב'

הרגום יונתן
רחב דלא דינא וכל ר' מחרוף עצל לא-ייחרש ישאל קרי: ושאל רשות-מצחורי: רפהחפר בקציר ואין: להים עמקים עזה כלב-איש → עטלא לא שתק ואיש בעדרה ולית: הקיא ואיש תבונה יילנהן: ורב-אלים יקרא איש עמיין עצטא בלבנא ריברא גנברא דמיהפין נר' יונטה: וסגעא דביני נשי אטפרקן נבי רפהחפר גנברא מהימנא רשי"

נוין פלינו סטם מליג מגלה קלינו: (ה) מחרוף עמקים עזה כלב איש. גלעך גלג מלס עצל לא ייחרש. מפני קליין יטכ' קעלן וטיט ספומא: ואיש תבונה יילנהן. ומילמי נגן גל שטס מלכה וטיעו עוקק גמולה: (ו) מים ודלא לומס מעויו: (ז) רב אדם יקרא איש מצודת דוד

מצודת ציון
(ח) יילנהן. עני שאיבה, כמו רלה דלה לנו (שמוט ג' יט):
(ד) מחרוף. מסיבת צית החורף לא חורש העצל את
שדרה, ובנטה הקציד שאל תבואה ואינה, כי לא
עמחה שרדו הואיל ולא חרשה: (ה) מים עמקים. דרכ' החכם לשוטר בעומק הלב ויקשה לוולו
להשיגנה, והרי היא כמים עמקים שאי אפשר לשאוב המים התהותנים. אבל איש תבונה يولא, כי מתחילה
שאוב העליונים וויל לשאוב אחריו את התהותנים, ורוצה לומר מתחילה ייחוך הדרכין המסתערפים עד
אשר יבין את העצה הטמונה בבלב: (ו) רב אדם. דוב בני אדם יכוין כל איש החדר שעשה עם הבירוי
אבן עורא

(ז) מחרוף. המ"ס תחת בית, כלומר בעת החורף:
אחר יעד התבונת يولא העצה מלבו, כלומרalam
ושאל. ישאל מן הקוזדים ולא יתנו לו מאומה
בעבור עצלוות: (ח) מים עמקים. חוץ כ"ה, כלומר
כמהים עמקים שהם קרים וכוכים ורגל לא תרפסם, כן

רבנו יונגה

זריות הוכמה אל תאמר לכשאופה אשנה שמא לא
תפנה: (ה) מים עמקים עזה כלב איש. בא להודיע
לי שיח (לקמן כ' יט): ר' מחרוף עצל לא ייחרש
הרעטה ברורה וויל בחשבה מתונה והשתון
הכלויות, כאשר לא ישג האלים לשוחות [הים]
העמוקים וויל בחבלدول. והנה זה להרחק מודרך
הבוחחים על מהשבות והעלוה על ווילם בל מחן
עשעה פעומים ורכות תשבה המלאכה באשר רפה, ולא
המצוא השבה לאבידתו, כגון מי שחרל להרשות מופיע
החורף. זומן החורף הוא עת החורשה, והוא מנען מן
למעלה על העצלה בענין המהקר וחדור העדרת. ולפי שדרבר
החוישה בעבור הקירות, נמצא שדרל לחדרות, על כן
ישאל בקציר ואין. ואמרו זיל (אבות פ"ב פ"ג בענין

מדרש חז"ל

בתורה וחכמים אסורים. אמר ליה ער' תאה. קרי עליה رب
יסוף, מים עמקים עזה כלב איש, ואיש תבונה יילנה.
מים עמקים עזה כלב איש, וה עולא. ואיש תבונה יילנה
זה רבה בר בר חנן. שישי. אמר רב יהודה ר' יוחנן. עלול היה
ריבך חזרה ואזיל, והוה שקל ואזיל, אמר ליה רב בא לא עליל,
ובבה בר חנן משפטהיל. אמר ליה רב בא לא עילא, ואזיל
ושותה ממנה. בא אחד וקשר חבל בחבל ונימה בנימה
ודאי דאמירתו משמה דרי יוחנן אין מרכין על בר חנן
במוציא שבחותה. הדר עלול חזאי ברחה בר בר חנן
בשותה. אמר ליה לאו אה אמר לאו אה אמר לאו אה אמרו
של להרליך, מוליך פנוי כבוד השבת. עני ר' יוחנן
בג"ר צ"ג.

תרגום יונתן

שבר וכלה-שנה בז לא זהבם: בנהם בפפער בנים חד אריה אימחא
אימת מלך מהערו חוטא נפשו: נבזד ליה חטי על נפשה:
לאיש שבת מריב וכלה-איל יתגלו: נקרא הוא לנברא
רש"

(ג) נהם בכפר אימת מלך מתעברו. מכעופו: (ג) כבוד לאיש שבת מריב. נום מליצא. וכן

מצודת דוד

שוגה. מלשון שגגה: (ב) נהם. כן נקרא שאגת האירה:
איבת. מלשון יירה ופורה: מתעברו. מלשון עבה ובוגר.
שישגה בו בדמיונו לחשוב הוואיל והוין מפקח הרבה
חוומו. עניין חסרון. כמו קולע באבן אל השערה לא
אם כן בשתייתו, הנה באמת לא יתרחם. כי אף אם
חיטה (טוטטס כ' יט): (ז) יתגלו. כמו תגלה בה"א:
מייעטו יפה רבו קשה: (ב) נהם. כנהמת הכפרה כן
מאוים פחד המלך על מי אשר ייכעס עליו, והמיכiso מחדס נפשו כעצמו, ועובד על ריא את ה
בי ומיל': (ג) כבוד. הבעליה מן המריבה הוא כבוד תבואה, בנה המריבה, כי כאשר ירצה אמרם
יגולו אלו כל:

אבן עוזרא

לא ילמד חכמה בהתעסקו בין: (ב) נהם
כנ בקץ המלך כי הוא ידוע והוא המתעבρ עמו:
ככפר. מתעברו מתעבּר עמו נפשו הוא החטא
יתגלו. יתערבם במריבה:

רבנו יונגה

לארם לדבר לפני המלך אחרי שתהה בטטר יצא הין
מןנו, ואמרו זיל (יעקב ט' יט): איזחו שהי, כל שלב
לבד לפניהם המלך. מתעברו מתעבּר כמו ריחלמוני חנס
המרובה בדברים מביא חטא, וגם לא יכול לחסמה כי
זהלימים כס' (ז) כמו נלחמו ב', רוצה לזכור האיש אשר
הין ישחית הרעת, על כן כל שוגה לשחותה יין
תמיד שלא במשפט וمرة לא יחכם: (ב) נהם בכפר
לבד נפלט נפשו, כי ה' כבוד שאין ציריך החטא
אימות מלך. יש לאדם לירא מאמית מלך אף על פי
שלא יגער באדם כמו מנגמם האירה: מתעבּר חונפה
פ'ריב, כאשר שני אנשי נצ'ים, המקירים מהם להחריש
ונפשו. מי שמתעבּר עמו המלך פושע וחוטא בנטשו,
ואל יאמר בלבבו כי הוא אונס, לא עלהה על לבו
שיקצץ המלך ויתהבר על דבר זהה, אך רושע קורא
להחריש וירושב מן הריב הוי אומרם עליי כי הוא
לו. כי אויר לאדם שיחיל לאימת המלך ולא ידרב
לפיו וויל דבר ברורו קשם, שלא יקשה בעניין
מודתו בעת ריבו, וכן אמרו זיל (יעקב ט' יט):
ונטמך המקרא זה לענין לך הין. כי אין רואין

מדרש חז"ל

שהיא יכולת לשמעו, ורמו אותו לכפריו. (ילקו"ש).
אמיר רבינו ישמעאל: בא וואה המשמעו ואם
בנהם בכפר אימת מלך. אמר רב כי הודה בר
שמה שבאו בעולם, קבע בכסא הכבו. בר אדים
ונשר ואירה ושור, וקבע בכסא הכבו. וכיון שהקב"ה
סימון, אימתו של הכבו מודען. מפני מה, שדמתו אריה
העולם, כסא הכבו מודען. אמר רב חנינא: קבעו בון
נהם, כסא הכבו מודען. אמר רב חנינא: קבעו בון
הקב"ה על אותה מכמה וכמה. אמר ר' לוי:
(ג) כבוד לאיש שבת מריב וגוו. אמר ר' לוי:
אמר הכב"ה, כבוד היה לי אליו לא גודוגות לאומה
צוח בקהל אדים השומע אורות מתרוא, נחמו ש
הקב"ה על אותה מכמה וכמה. אמר ר' לוי: שבעה שמות יש
לו לראי, ואלו הם. Ari, כבוד, שחל, לבאי, ליש, שחן,
היה הכב"ה מהו על פתיחון של אומות העולם. כבוד,
שכל מי שראהו כבוד בחבירו. לבאי, שווא חותם לבבו
בשבוע. ומה הם אורות, אלהים של אומה זו נפער
בפניהם. שחה, כביכול חזקינו הרבים. ומה היו אורות, אם
הוא נער, שחה, שוזא חץ בשניין. דבר אחר,
הביבאים עשו סייג לדבריהם. השמיעו את האון מה
עם ה' אלה, למה מארציו יצאו. (איכה רב'ה).

הַלְבּוֹתִים מֵהַ

לְקָרְפָּה

חוּבוֹת

מִר. ע. יְקַרְיוֹהוּ יְהִי
עֲלָם וְאֶלְעָנוּ.

טָהִירוּהוּ לֹא יְדִי יְשִׁיגְנוּ אֶרְם, וְכָאֵשֶׁר יַגְלוּהוּ לֹא יְגַלְּם מֵאֶרְם
עוֹר אָמְרִים בָּו, וְזֹה כְּמוֹ שָׁאָמַר הַבְּתוּב (מְשִׁיל ב, ה): מִים
עַמְקִים עָצָה בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבֻנָה וְלֹא, רָצָה לֹוּר, בְּכִי
הַחֲכָמָה תְּקֻנָה בְּתוֹלְדוֹת הָאֶרְם וְטַבּוּ וּבְכָתָה הַכְּרָתוֹ בְּמִים
הַתְּמִוּנִים בְּלֵב הָאָרֵץ, וְהַבָּזָן הַפְּשִׁיפָּל יַשְׁתַּדֵּל לְחַקְרָה עַל מַה
שִׁישׁ בְּכָחָו וּבְמַעֲפָנוֹ מִן הַחֲכָמָה לְגַלְוָתָה וּלְהָרָאָתָה,
וְעַשְׂאָנָה מְלָבָן, כְּאֵשֶׁר יַחֲרֵר עַל הַמִּים אֲשֶׁר בְּמַעֲמִיקֵי הָאָרֵץ
וְאַנְיָ שָׁאָלָתִי אֶחָר מִהְנַחְשָׁבִים מִחְכָּמִי הַתּוֹרָה בְּמַקְעַתָּה
שָׁוֹכְרָתִי לְדֹךְ בְּחַכְמָת הַמִּצְפּוֹן, וְהַשִּׁיבָּ אָוֹתִי בַּיְמָקְבָּלה
הַעֲמָד בְּמִקְומֵה הַעֲיִינִי בָּהָ וּבְמַה שָׁדֹמָה לֹו: אָמְרָתִי לוּ: אֵין זֶה

הַלְבּוֹתִים

מִדְמָרָה תְּקָרְפָּה

לְזָהָבָם אַחֲרָ אָמָר: לְמַרְפָּה לְבָרָר מַעֲשֵׂי חַמְשָׁ וְאַשְׁרִים שָׁנָה, וְאָמַר חַכָּם אַחֲרָ: יְשַׁ
מְוֹן הַחֲכָמָה מִה שָׁהָא אַפְּנֵן בְּלֹבּוֹת הַחֲכָמִים בְּמַפְּטָמָן הַגְּסָתָה, אַשְׁר אָמָר

סת להם

מַפְּטָמָן בְּנִיסְתָּר, בְּקָבְרִי בְּמַעֲמָקֵי הַאַרְצָן: אַשְׁר אָמָר
חַמְשָׁ שְׁעָרִים שָׁנָה לְמַרְפָּה לְגַעַלְהָ וְלְבָרָר
יְסִתְּרָהוּ, אָמָר יְסִתְּרָהוּ כְּה נִסְתָּר בְּכָנָם, לֹא יְשִׁיגְנוּ
אֶרְם, הַפְּנִינה עַל הָאֶרְם הַהְרָא בְּעַצְמָוֹן בְּלֹוּמָר שָׁאן
מַעֲשֵׂי לְהַקְמָה, כְּמוֹ הַמְּשִׁגְן חַוּשִׁים שִׁיעִים
הַבָּרִי הַתְּקִמָה גְּלִילִים בְּלֹבָר אֶרְם שִׁיבָּגִים מַפְּלָא
כְּבָרִי, קְלֹופָר לְאֶרְחָה בְּרָא אֶלְאָ הַיְמָה בְּתוֹלְדוֹת
קָאָרָם מַפְּלָא, זֶה קְשָׁלָר בְּקָרָבָה, וְקָרָבָה אֶלְאָ הַזְּהָרָה
יְשִׁיגָר פְּנִיר לְחַוִּישׁוֹ מַעֲצָמוֹ, וְקָרָבָה אֶלְאָ הַזְּהָרָה
לְזָלְוָתָה בְּכָתָה וְלֹא תָעַגְלָה אֶלְאָ שְׁמָנָלָן
הַמִּים מַעֲמָמָם:

יְגַלְוָהוּ כְּלֹופָר יְחַדְוָה מַפְּטָמָן בְּכָתָה בִּינְמָם, עַד עַזְעִיף לְמַעַלָּה וְנִבְוָא לְגַלְוָה לְאֶיהָה גַּעַלְמָם מִהָּאָרְם
הַהְרָא שָׁם אֶקְרָם יְשִׁירִים וְנִכְחָדִים וְמַצְלָחִים לְאָרְם לְשִׁלְמָוֹת. וְאָמָר זֶה כְּנֶגֶד הַעֲצָלִים, שָׁאָר אָמָם
חַכְמִים בְּכָתָה, הָם מַחְכְּרִים בְּלֹבָר לְאָמָר שָׁפָה שְׁאָנָנוּ מַעֲנָחָגְלִים בְּלֹבָר, אַיִם דְּבָרִים נִצְרָאִים וְמַצְלָחִים

וְלִקְרָות בְּיוֹאָר הַחַתָּם סְפָרָד

בְּיַיְנוּ מִפְּנֵי שְׁחָנוּלָן בְּקָרָעָדוּ עַל הַשְּׁלֹמִיתָה בְּקָצָוֹת הַלְּבָבָוֹת וּבְכָתָה, מִה שָׁאָרָן בְּנַפְלָמְדָר הַקָּרָה שְׁגַעַר בְּוּ הַקָּבָם
לְאָהָגָעָן בְּלֹבָר וְלֹא עַדְעָן בְּלֹבָר וְלֹא עַיְנָן שְׁמָן:

אָכוֹן קָרָן בְּקָהָטָם סְפָר בְּסְפָרוֹ פְּרִישָׁת בְּחַקְוּמִי דָ"ה אוֹ אָמָר עַל גַּדְעָן בְּלֹבָר הַחַתָּם בְּלֹבָבָה
בְּקָהָתָו, וְזֶה לְשָׁוֹנוֹ בְּקָרְוּשׁ: לְאָפָוי מִפְּהָה שְׁבָמָבּוֹת הַלְּבָבָה זֶלְלָה זֶלְלָה
לְכָנָה זֶה נְוָשָׁה בְּקָטָבָוּוֹ לְמַתָּאָה זֶה וְסָרָר, וְזֶה לְמַתָּאָה
כְּנֶרְבָּוֹת וְשָׁאָלוֹת בְּקָרְוּן דִּינִי גִּיטָּין וְכָוָהָה לְאָהָרָה בְּלֹבָר עַקְבָּגְלִים לְבָעִינְיָה וְלְבָעִינְבָּא שָׁאָלָה בְּלֹבָר
נְעַמְּנָה. וְהַגָּה בְּקָחְתִּילָה בְּבָזְדָוָה הַחַסִיד הַחַסִיד עַל אָהָרָה בְּלֹבָר
וְקָבָעָר בְּשִׁיס אִקְעָיא לְהָזָה רְגָלָן אַחֲד בְּחַדְשָׁתָה אַשְׁר חַפְּצָנָה אַפְּהָה כְּבָשָׁהָה וּבְכָבָדָה נִילָי
וְפְנִידָי אָרָם מַהָר (זֶה נִיחָד צָבָר בְּ) וְקָהָאי גְּנוּאָה רְבָשָׁה שְׁבָעָסִי, פִּי יְרָעָוּן צָוָל שִׁידְרִית דְּבָרִים
אָלָו זֶה קָאָשֶׁד הַאֲמָתִי, זֶה הָוָא בְּפָכָא לְאָרְם עַל בְּרָאָתָה הַיְמָה קָלְלִים וְדְבָרָה
שְׁהָמִיה הַחַלָּתָה בְּגַעַטָּו לְשָׁם הַיְמָה וְתָוָרָה לְשָׁקָה, כְּבָרָה
לְרִגְמָה מִים קְשָׁמָנִים בְּלֹבָר הָאָרָן שִׁישָׁ בְּקָם
שְׁלִשָּׁ בְּחִינּוֹת הַעֲלָלָה, דְּהָנִינוּ שְׁבָעָמָס בְּקָמָלָה
וְיַרְעָשָׁ בְּבָשָׁעָה אַלְמָדָן עַדְעָן זֶה יְהָרָה בְּעַלְלִים
בְּכָאָרָם יְגַלְוָה לֹא יְעַלְמָמָא יְשִׁירָאָמָר יוֹשָׁר אָמְרִים בָּוּ וּבָכָרָה
בְּכָהָתָו, עַזְנָה קָרְבָּה עַל בְּרָאָתָה זֶה יְקִרְבָּה וְאַרְבָּה
בְּכָאָרָם קָאָהָי מְרִינָה שְׁהָוָא שְׁוֹבָן כְּמָאָנָס וְקָרָבָן
לְיַיְהָן פְּרִי מַעֲצָמוֹ לֹו בְּקָמוֹ שְׁאָמְרָה קָנוּן (עַבְתָּה נִיחָד יְהָיָה)
וְזֶה וְזֶה עַלְמָה בְּדָרוֹ, שֶׁכְּאָן לְשָׁוֹנוֹ בְּקָרְוּשׁ.

וְיַשְׁ מִפְּחָמָה מִה שְׁהָוָא אַפְּנֵן בְּלֹבּוֹת הַחֲכָמִים בְּמַפְּטָמָן הַפְּסָטָר, אַשְׁר אָמָר יְקַרְיוֹהוּ לֹא יְשִׁיגְנוּ אֶרְם,

אונקלום

וְאַתָּה תֹּדֶבֶר אֶל־כָּל־חַכְמִילָב אֲשֶׁר →
 אֲשֶׁר מֵית עִמָּה רְתִי חַכְמָה
 יַעֲבְדוּ נֵת קְבוּשֵׁי אֱלֹהִים
 קְרֻשָׂתָה פְּשָׁמֶשָׁא גְּרוּמִים
 וְאַלְיָן קְבוּשָׁיא דֵי יַעֲבְדוּ
 לְקַט בָּהָר רְשֵׁי

לקרשו לכהנו לי. נקדשו ולכnicos כוכנוכס^ב) פירושו לפי שערת מי נזוק לאקרים הללו מה הערך וכמי לוי בכוגדים, סיכום לכך לי, ומן כוכנוכ טירות נזהר מטה לאלה נזוק לאקרים הללו מה הערך וכמי לוי בכוגדים דלאן (ו"א": ב) בטומף ומי' "ולכnicos", כדי אלה מתרם שטחנת להבננו פירושו כל קדשו, וזה ב' דברי, נקדשו לנשומו קודש לנוחים מוגדל מעניין כהן רך כה מיום ומקודש לנוחותה י"ח יומם ולילה, ואמר טכניינו נכסונה ר' שלין פי' מינם לנוחה לטהרות כהן, אבל פירושו לנשומו כהן לאכמיינו נכסונגה, והוא מתח מתח כמו מתקן נקדשו, והוא מתר רצוי פלרכות ואות כלין ולו נזוזנות לרשות נפסוק ה', כדי לאשותמה נזוזותם נקדשו, כי חינה נקדשו בכרכם למותקו, כי גה עץ נמלר ציעשו גדרן כדי שירח קדרת גלה נשבומו קודש כמו כן לנוחו נשומותו כן' הדגירים ציליס על עצו, והמ' כ'حمل שטחנן תוח שיטה כהן, ועדין גה ניטול, קללהוירה נרלה שטחנן כהן תוח קדש מין כמו נהגי לו נמי, וה' כ' טיקן ציך נומר כהן ני', אך תוח כהן תוח כהן כל מי שארו, וממו אלה ציך מר נכען לא, זה מהר אלה קדש תוח אין וזה בס סמן קדש תוח בס מוחר כמו מחלת, עד פרט טליתו נומר בפיישו נפסוק ה', בסם אל נמלרו עדין בכוגדים והמי צולט נכਮוב נמה עטה יהו כהן (ב' ב):

אור החיים

וְאֶתְתָּה מַדְכָּר. נָעֵם הָמָרוֹ וְהָמָתָה, שָׁלֹרִיךְ סָום
צָעַזְמוֹ לְכַחְפֵּל דָּבָר לְדָבָר לְמַכְמֵי
גַּבְעָה, וְהַגָּס טָהָרָה וְעַתִּית גָּדוֹ וְגוֹן חֹזֶק כְּבָשָׂה
בָּרוּיָה יְהֹוָה סָמְךָ לְמַעַן יְהֹוָה וְהַמְּלֵךְ כָּסָמְלֵיחָה
וְכוֹן מַחְמָרָה וְהַמְּלֵךְ תְּמָהָה וְגוֹן וְהַלְּקָה כָּסָמְלֵיחָה
כְּמַשְׁכָּן הַמְּרָה וְהַמְּלֵךְ תְּמָהָה הַלְּקָה פְּרוּתָה הַיְּהֹוָה
וְכוֹן מַחְמָרָה וְהַמְּלֵךְ תְּמָהָה וְגוֹן וְהַלְּקָה כָּסָמְלֵיחָה
מַהָּה לְכָבְדָה וְכָסָמְלֵיחָה הַלְּקָה לְעַתְּהָה, וְכָנְגָד מַלְחָכָה
כְּמַשְׁכָּן הַמְּרָה וְהַמְּלֵךְ תְּמָהָה הַלְּקָה כָּל מַכְמֵי לְבָבָה
חוֹסָה הַלְּקָה בְּלָמָּה. וְדָקָק לְמַוְרָה הַלְּקָה כָּל כָּדי צָלָל
הַמְּעֻמָּה שְׂכוֹן נְעַמָּה זְמַשָּׁקָה יְהֹוָה נְעַמָּה
צְלִימָה וְכָלְתוּן כָּוֹן עֲטָהָה, וְכָנְגָד עַצְוָה זִיָּה
כָּרְבָּה וְהַמְּלֵךְ כְּקָרְבָּה הַלְּקָה הַתְּהִכָּן וְגוֹן טִזְבָּה
וְעַזְבָּה צְלִימָה וְנוֹתָר דָּקָק לְמַוְרָה הַלְּקָה לְבָבָה^{יב}, וְלַעֲמָד
זָהָר מַזְבָּחָה כָּל מַחְמָרָה כְּמַשְׁכָּן וְמַלְחָכָה
וְעַזְבָּה לְוַיכָּה יְהֹוָה הַמְּרָה עַלְיוֹן כָּוֹן בְּמַזְבָּחָה
הַלְּקָה זָהָר לוֹ שָׁבָתָה לְמַזְבָּחָה וְגַדְעָן
ד. וְאֶלְהָה גָּנְדִּים וְגוֹן. קָבָה לְמַה הַגְּמָנָה
כְּכָתוֹב הַלְּקָה בְּשָׁבָתָה גָּנְדִּים וְהַמְּמִיטָה יְהֹוָה
בְּקוֹדֶשׁ וְמַנְסִיסִים. וְהַלְּיָא רַעֲמָהשׁ כְּכָתוֹב גָּנִיכָה,
כָּלִין רַמְזָו צְפָסָק בְּלָפָנִי זָהָר וְעַמְשָׁה הַתְּגִדִּי חַכְמָן
לְקָדְשָׁו הַלְּקָה בְּשָׁבָתָה גָּנְדִּים וְהַמְּלֵךְ גָּנְדִּים וְגוֹן

אור בהיר

(ה) מילן די צייו נאנס עעל ידי כהנֶּה הו עעל ידי מהר. כו) וכמו צהמָר ויקמו חלִיךְ וככְּגַם.

אונקלום

18

לבד כתפקידים צוחלים מכאן ונכיו יעדכו דוחוק לנין
ולמו שכן שמת מטה נזחלה. זו יתember כי צה'ר' להמת
טעם למס' נס' מה' גנדיס' ד' (לן' ו') זוכ' ווילמ'
כתטעס כו' נצ'וד' ולחתפלה פירוט על פי דז'ורייס
וז'ל' (סקדמתה מיקויים) כי סה' גנדיס' ד' אל' גנדיס'
לכן ירמווז' מל' ד' חותומות כל' סס' קוו'י'ס' דז'ור'ן כו'
ו' גנדיס' זוכ' ירמווז' מל' ד' חותומות כל' סס' פדי'ג'.
ודע כי סס' קוו'י'ס' דז'ור'ן כו' יתפומם הלו'ו' כינוי
ברחפ'ר'ם בינוי'ו' ושם קאנ'י'ו' יתפומם הלו'ו' כינוי
לנושם סדר' נא' בכרכ'ה, וכונס' מנגנונים בס'
חוות' גדרה' בטמוד' לפרט', מס' כל' זכ' ר' נא' ל' ל'ק'ות
מגנ'ל' זכות' זה על' ידו' שיעט'ה מותם לימי'ב' ולמ'חה'ל
צ'ומ'יו', ודצ'ר' זכ' כו' נחיתת' נס' מא' (נדמ'ס'י')
נע'יק' מעת'ה זו, וויל' טנטפוון' ס' לומר' לו'
שיעט'ה בוגנדים' מפל'ו', וכונס' צ'אנ'יו' (ו'מו' פ'ג'
מא'') גנדיס' בכרכ'ים נס' מפל' נז'וו', הכל' הי' ממו'
שחיד' יכול' לאחנ'ד'ס' ולמוס'רס' נז'וו' וכונס' נס'

ב. ועשית וגוי נגידו ותפלה. גוין דעתה
מכ טהר כוונה כי צלומו נגידו
גוי למל שמודיו מעטיכם ומופיקכם), ולס
לצדיו שגדים הלו יט כס סחנן נגידו ותפלה
מה יהו לנו מזא. וולוי טיתגר על פי מה טהמינו
צפרק לך מן מעמידין (יע"ד). זה נגידו שאלנו מה
רצוי עקידתו נימת מטה בצעת ימי כמיוחדים
לה כוה זידוכ להן וטהל כי מדינת חמר יכה
במלחוק לנו תלון זו חרילה עד כן. סנה ממה
שתממת מטה בצעת ימי כמיוחדים צහליק זה ונוד
שלון כבנדים מעכין הלה למקאן ולדין חכל צלה
בככניות תחרות עוזה בקרונות כל גנדים, וכוכ
מה שמודיו צלומו נגידו וגוי לומר לו מהחוגכ יי
בבנדים לגולוי עזוב נגיד ויחמייך נגיד לגולדים
מטה בעזוזה ימי כמיוחדים לה כוון חונס הלה
לצד וגוי למתרת קבעו לעזוזתי חיל נגיד בעזוזה

אור בהיר

בג'). מה שפָּגַם בְּנֵי קֶרְמֹת הָלְלוּ. **כד').** וכִּי נָאָמָה, וְאֵת שָׁמָעָה כְּמַתָּנוֹת
סְקָלָמָה נִשְׁׂמָךְ סְמֻקָּם.

קפז

סימן

תצוה

ב' ט

עטנוכו, וחכו שטה מר שיטחוב כנרו כטנוכו לכהן
לטפלותה נטה לכת צבמי מודה כללו, וידוע מ"ס צפ"ז
סקפ' לך כיו כוונת מהפכו רוח כוונת כמאתה
כמאתה חלו נבדו מצעי שיכי יוזריט
ככמתה מלוכ וקלת מילן לדמע כטט נטה ניפס ונטחת
כל ריגוס וחכו טטה לכת צבמי כל נכ"ג נברחות מה
פעולות גודלו בטהו בכתפלם וכטנוכו... כטמלה
[טטנוכו ניגו... וצטוטה] נטה מלה כטט מהת וטמי עט הער
הה נטה מלה כטט מלה כטט מהות עגנו וטמי נבויות
אללן פלאו וטמייר כל נטה מכויות עגנו וטמי נבוי
לט טוור נגיון, נטה מהר כל זמה מהר מהר
גלו נט טטה כטט כטט מלה מלה כטט גמדותיו
גלו נט יונט מלה מלה כטט וטמייר קפין כה
דומדו מהגס נוותן כל קדנו ולמדו מלהו צל
כטט הך לה מלה נטה צל הך צה הך כל צה
כטט הך נו מלה מלה נטה צל הך צה הך כל צה
סקנן מטה למו ועד סופו וטמייר נט טמם נטם
גענותו צו כמו טמייר קודס טמך כטט כטט
[טט][טט]

אחתה מודרן כלל כל המכמי נט' מארך מליחתו רום
למכמי, וילך כמ"ש מיב' [גנתקם] פצלנות
לכלהנותם מכמה נועותם אלה יכוו מיו טימורלים מל' זך ווילך
ככממעון בסכו' ויונגל' לעין כל', והם לאו יכח' מל'ם
בבנרגי' כחווע' מה' יצדר' וויל' מה' כו'ת למאט'ב' לכוי' כי קו' וויל'
וילרכט', וכאי' מה' כו'ת למאט'ב' לכוי' כי קו' וויל'
טומל' מה' מומס' לממת' נט', ווילרכט' לאי' שיטוואר' לה'תס'
ויל' יוזים' זכ' כדי' לאו'ויא' חכם'ת סתוקע' צ'כ'ה לה'ן
כפונעל' זכ' ה'מו' וויל'ת מודרן גל' כל' חכמי' נט' ומ'כ
תאזר' גל'יכס' מה' ארך מליחתו רום מכמה' זכ' גאנט'ז'
זוכ' קדרו' מה' מודרן וויל'ת טקס' מגלייט' רום
הכמים' וויל'ן' גראט' בקוז'ט' וויל'ת רוח' גאנט' מה'ן
כ' וויל'ו' לכו'ויל'ס' גל' כפונעל' [מקס'ג'].

הזהם יקומו לה כזבב וגוי ועמו לה כלפוד ונלה
המל ועתו לה כלפוד ולמג'ן כ' וכס יקומו
להת כזבב צלי מגן ומצעון כי גלומוגה בס מושטס,
וניגולחכ כל דלע מנו ומטעו פס במלומיס כדיא שטחכ
מלו' כי חוויל לה וכי ד' גנדצת יטראל נכל מל מין
בכמלהוכ מוך קאקד'ך רוץ פאנכ'פ' יתו ממען נכל כמלהוכ
ומז'ן וכי פטרככ מלו' לפחות כל במלוחכ
יעוין הין בצלבכ מלו' הילן זדרר כסמיין מן כפין
[כלהמינוות ח': פ' ח' המר וכס יקומו לה כזבב צלי^ו
הצבעון ולהי מגטימיט ועתו לה כלפוד שוכרי ד'
לטנטוטות כל בכליים כהלא, וכנא הטעס לה כי גראן
אלגרכלה כ' כי כזיוו' צ' ד' דיס וכותר פ' כ' קמי וויל
ונמטת מה כל כמלהוכ וגוי זינכ' לוחט מטב ופליט' זי
ווילס וגר פה כטראל כבל כמלהוכ נטעת זיוי

הכינוי אל בית הין", שבכואו לסתני היה לי כן, וגם כאן מושמות: אמר הקב"ה – רוח הקודש, בפי שלמה אומרת (רוצי), שכ' יש לנכון שדרל לומר לפני הקב"ה, כך הוא מבית עלי באחבה, וושה לוי, וזהו "שנאמר – אכן: "אעט על בול לבית אבותיהם יהו בני ישראל, מנגד, שבב לאחד מועד גויי" (תנ"ח כי, י), על דגלו שירה להם מבית יעקב אברם.

וזו לענין האמור כאן בפרשנו – דבר אחר: "הכינוי אל בית הין, חילו עלי אהבה", כי בשעה שנגלה הקב"ה – לשראל – על הר סיני – לחות להם המורה – יירדו עמו שרים ונשים – "אלף" שמעיר בט. ב), שהם שני אלפים ושתי – רבבות – "בתות" (פסדר'כ, ב:)" מרכבות" (תנ"ח/ac) – של מלכים, שנאמר – בזמור המדבר בתמן תורה בסינוי: "רכבת מללים רבותים אלף שנאן, אדני סס צי' בקדש". מרכבת כבוד שכינתו של האלים, המוסוכ רוכבות ואלפי מלכים. ה' ירד מוסוכ בהם, במלכינו, אל הר סיני, בקרושה, וכשהוא אומר "רבותים", הרי לפחות רוכבות, שכן עשרים אלף, וכשהוא "אלפי" הרי לפחות שני אלפיים, והרי עשרים ונשים מלף, כתות מרכבת גודרים של רבבות מלכים, שהוא קורא למלאך "שנאן" עלי הארץ, זהה כולם עשויות דגליים – סדרום-סדרום של מחנות מהנות. שנאמר – "שבחו" – "דגול מרכבה" – מוקף ומחלל בכבוד-בדגلى רבבות מלכים, בסיני. מיד – בין שרואו אתון אשריאל שהם עשוים דגליים, החווילו – "ההלויא" – כהמוב הנדרש כרך אנו העשויים דגליים במתן ההרי – לכך נאמר – ברכות הנדרש כרך און אל בית הין, חילו עלי אהבה" – "הכינוי תקבי" היא מורה זול של יוי"ש (ישישר, שם) – זה סיני, שננתנה בו התורה, שנמשלה ביני, כמו שלמה אמר שאותה מתחבה איזומרת: "ישתו בין מסכתיה", טובה ומעליה היא לעוסקה מין לשותיו עני עד בשחריר, וכי טובים" ג). הווי – אומר מעתה: "אל בית הין" – זה סיני: "ורגלו עלי אהבה" שיש דאיתני – המלכים – מיכאל, הילג, גבריאל, הילג, ואו עיי טקסם של מעלה ואהבתו זומם" (ישישר, שם). ודרוש "ורגלו" גם משון "דגל", כפשוטו, וגם בלשון "గול", בהיפוך אותהית. וכך, שרואו – אמר: אילולי הוא מגדי עלי אהבה – שהוא אהובני, עוד, וועשי דגליים כלאו

מג' רבח מדרש ע' במדורר גרא' ב' פ' י' ז'

כל מי שהיה מראה איקונין של מלך באצבע היה נהרג
וחתינוקות הולכים לבית המדרש ומראים את האוצרות
באצבע אמרו האלוהים יודגלו עלי אהבה וגדרלו עלי
אהבה רבינו יששכר אומר יודגלו עלי אהבה אפלו אדם
זושב וועסק בתורה ומדרג מהלכה להלכה ומפסיק
לאפסוק אמר הקדוש ברוך הוא חביב הוא עלי יודגלו עלי
אהבה ודרלונג עלי אהבה.

דבר אחר ידגו עלי אהבה אמר הקדוש ברוך הוא יש לאמות דגלים ואין חביב עלי אלא דגלו של יעקבerra הרא הוא דחביב ידגו עלי אהבה.

שיהי אומרת: "זחלה" (שם) – **"על אהבה"**, באהבה קיבלתי עלי לעשות הרבה יותר מאשר בהתורה יפ"ק שם), לרשה בכל פניה הרבות והשונות.

אמර רבי חנינא: כדרכ שנדרש כלהוב זה? **היבאיין** אל בית החין וגהו על התחורה ועל העסק בה. ודרוש מעתה: **ודרגלו עלי אהבה** – כלומר בראשונה – היה חיק זה במלכויות, להקפיד ביזור על כבוד המלך, אשר – כל מי שהיה מראה – נל – **איקונין** – דמות מצידית או מפסולת בצורה – של מלך באצבען, עירובים תפם, שישתחוו ללה, וכבדו המלך – כעונש על מעשיהם, שכן מעמידים היו את האיקוןין במקום שרבים עירובים תפם, ויעזרו היא נגיד המלך להציגו עליה באצבען, ממצביע על איזה אדם בשוק, וכל שכן מישגנו ונגע בה המש באצבען: **יעבשוין**, אדים מניה ייו – ותו록 כדי קרייאתו בספר תורה – על האוצרה – על שמו המפורש של הקב"ה שהוא מוחור כתוב בספר – כן – **מהה פעםם, ואיטו נוקם**, שיחזר שפטם. והזהינויקות הולמים לבית המדרש – **לימית הספר** (ותחוו-כא) – ומראיות את האוצרות באצבען, **ילא עוזר אלא** (שיחשייר שם) – שכך אמר האלחים: **וזוגלו עלי אהבה** – **"זונקלו עלי אהבה"**, גם מה שהוא ממצביע ומראה עלי, על שם הכתוב, בברהון ידו, היא **"זונקלו"**, והוגם שכבר הוא כמוי ומתגרל עלי, גם **"זונלו"** זה מײיך אהוב עלי, שכן הוא עסוק בתורה, מכל מקום. ועל דרכ זו – רבי יששכר אומר עלי בשיחשייר שם דברי רבי יששכר ודבורי רבי יונה ובבאוונו ש: **"זונלו עלי אהבה"**; כלומר, אפיילו אדם יושב ועובד בתורה ומדרג מהלכה להלכה וmpsok לפסוק – מכל לישם אליו לב, לקרואו לשניתה, או להבינם. אמר הקב"ה: **"זוגלו עלי אהבה"** – **"זונלו עלי אהבה"**, ובכל אלה יתרפיש: **היבאיין אל בית החין** – אל בית המדרש, **הקב"ה וומר** – רוח הקדוש שבפי שלמה אומנת (הרוי), שכך יש לנכונות ישראל לומר לפני: **"זונלו עלי אהבה"**, מה שאני **דילגנו** לך, בטיעו, וגם **"גורהת לו"**, להציגו בגאות, בכלום הוא מבית עלי באחbare.

דבר אחר: לנין הנדרש כאן בפרשנו – "ודגלו על אהבה", כך – אמר הקב"ה: יש לאומות – העולם – דגליים, דגל דגל לאומה, לשבט, לנדרות, אין חביב על אל אלא דгалו של יעקב, וכך כבר עקיב סידר את כל בוגלים בנשאה מטה. כן יתחרתו ישראל במדבר סכיות המשכן, נדרש להן (בסימן ה. עי'יש). הרא הוא דכתיב: "ודגלו על אהבה", וכמוה אל

מסורת המדרש
שבורי שובי השולמיות
הנזכר עיר' ב' שם, ב. אמרידת
להם האומות דרבנן דרבנן
בלבו כליה לא בשילוח
שרודא פ"ג (ואנו הור).
בכלה שמר
שהשחש' פ"ז, א. ב. ריש.
בשליחת ר' מנח' אמר ר' מנח' ר' מנח'
ברכורה תתקנא שה'ש
תקהפקה תתקנא דה'ה
הווא' י' ל. מכוחו
המוחזין לב' במדבר
על' יש' באנ' מותה. שה'ש
תקהפקה.

ובני השלומית' הדבקו לנו בווא אצלונו ואננו עושין
חכם שלטוניים הגמוניים ריבסן אפרכין אסטרטטליין (שם
ס. שם) שובי שובי ונחזקה בר' ולאין ניחזה אלא שררה
בן אמר יתרו למשה (שמות יי. כא) יאחה תחזה וגוי'
шибוי שובי ונחזקה בר' וישראל אומרים (שיר שם. שם)
חוו בשולמית' מה גדרה אתם נותנים לנו שפוא (שם שם)
'במחלת המתנים' שמא יכולם אתם לעשות לנו
גדרה שעשה האלhim במדבר דגל מלחינה יהודה דגל
מלחינה ראיון דגל מלחינה דין דגל מלחינה אפרים יכולם אתם
עשנות לנו בר' מה תחזה בשולמית' מה גדרה אתם

ששעבוד מלויות עמי שיחיר ז. א. אב) – אמרים להם האומות: "שובי שובי השולמית" – "שבוי, כנפת ישראל, מאחרך ה", מלהיות אותו בשלום והיות שלמים ומושלמים לו בעשות צדקה, רודכו לנו, באו אלינו, בני ישראל ליהו כי בני עמו, נהרי כלכם טים, כלכם גבאים, בואו עזבו עמי" טפבי רבכה, שיג. עי"א). ואנו עושין אתכם שטונים, גאנטס, גאנטס, דוכסן, ייפדרין, איסטריטילין – אנשי שלטן שרים, שר מלוכה, מושלי מחותה, ומפקץ צבא", וזהו שמות אמרים לה: "השולמית" – המשולמת, בני וככחו ובכשرون מעשה אמרורים לה לנין שתי עמים "שובי", וזהaston – "שובי מאחרך ה" השני – "שובי אלינו". ליהו אנו שוב כמם שהיו בכובוייכם עם אברינו בימי אנו ומי תרח אף ביחסו שטס), ואמרם לה עד מכו שנאמר שם: "שובי שובי ונזהה בר", ואין "ונזהה" – האמור כאן ומו – אלא – לשון בחירה וכיבוד – שורה, כמו שמצוינו – שכן אמר יתרו למשה: "זאתה תזהה מבל עט אמש היי ... ומטות ליהו שוי אלפים ... שפטו את העם", מיעצ'ו למות אשטי לשופטים בעם ואומר בלשון "חזהה". בצלומר (ועיין ב' ב' ט'), אנשים מהם בקשרם טובים ויפטם בעל "מחודה" שהכל מסתלבים זויאים בהם מושׂתְּבָּה לשבח להעיצה, והוו גם שהאותו אמרות אין לכנת ישראל: "שובי שובי ונזהה בר" – ונזהה באנשיך כן. ישראל אמרים – להם כמה שכחוב שם מיד: "מה תחזר בשולמית מהלות מהחים", וכי – מה – היא זו אותה – גדולה – אשר – אתם נותנים לנו, וכי – שמא כ"מחולה המהנים" כלומר, hei – שמאי יגולים אתה לעשות לנו בגדרולה שעשה – "ליי חנורן בכו" – האלים במדבר, אמרו בפרשנות הדגילים (כא): "לגל מהנה מהדורה" – "דגל מהנה דן", "דגל מהנה ראובן", "דגל מהנה אפרים", כל שבת ושבט על דיל, כל דיל וגאל ושבטו על פקומו, hei – יכלים אתם, אומות העולם, לעשות לנו בר, גדי קדושה. להיות עם קדוש, שאיש ירע מלך להתייחס אל בית אביו, לדורי דורות, לנזור ולהכובדו? קדושה. מהות המהנים" – כמו שהיינו סדרורים בכיבות משכן ה', כל סביבותיו, כ"חולה" – מההוי, כמחול רוקדים, במחנחותינו, במוכר, והרי "מחולה" מלשון "חוליה", "מחולה". או: כ"יגול", כמחול מלחין "מלח", לשון "מחילה", לעוון, ניך ישראל משיכים לאומות: "מה תחזר כמחולה", כמחול רוקדים, במחנחותינו, במוכר, והרי "מחולה" מלשון "חוליה", "מחולה". או: כ"שולמית", אמרים להם – מה – היא אותה – גדולה – אשר – אתם נותנים לנו, hei

מדרש במדבר פר' ב ס"י גיד

(ההלים כ,ג) נברגה בישועתך וגו" אמר להם הקדוש ברוך
הוא מה נתואיתם לעשיותם זגלים חיכם שאני ממלא
משאלותיכם (שם שם שם) ימלא ה' כל משאלותיך מידי
הודיע הקדוש ברוך הוא אומר לישראל ואמר למשה לך
עשה אותם זגלים כמו שתאתו.

מִסּוֹרָה חֲמֻדוֹת
ר. אַיִשׁ עַל
הַחֲדֵר מִי
חַנְקָפָה וְכ'ו'
טוֹן וְשָׂבְעָיו וְ
כְּנוּגָלוֹת ח.
וְהַגְּזִינָה כְּאָגָם
שְׁרוּטָה בְּבָבָל לִילְשׁ
חָרָה, כְּאָן תְּפִידָר.
תְּהַקְצֵב.

ובן –atha mo'etz a'dorei dor ha'gadol le'mal'ah, asher – ho'a avomer – camdror be'dar knesset yisrael lanfei ha'kab'a: "nirganna bishuvutach, v'besh alhaino dagol, imla' ha'el meshalotzid" – berinah agno morim le'k bishuvut she'hoshutnu midiyim ha'matzdim, v'kibbutz shemr be'shmanu (uiyyish). utnah ba'kashatnu ci' "ndgorl" – nazsha daglim, daglim, v'mi'ot – amar la'hem ha'kab'a: "meh na'tzotayim, le'usotot – atcham – daglim, chaycim – mabtih ai' la'cem, shani' me'mala meshalot'cem, v'zo' shachchabot avomer mi: "melia' ha'el meshalotzir", v'ho'ri "ba'atoha shua" (shashim, 86) – midy hadru'ah ha'kab'a: "arotim – at sdei ha'gadolim (uiyyish rishonim), ca'et, id) – li'srael, v'amer lemasha: "ha'el v'uzman shel bni'atot daglim, yhat dagglot" (uiyyish rishonim), l'ach'ot ha'el, v'ezotot daglim, camo shenatavor, "hoda'eh hoo daf'iv – cd'or ha'el meshah: "ash le' dulu'ot, v'ezotot latvat b'veotot yivo be'i yisrael, menag, sebab la'hal meud yahon" (shem), v'ogam amar "dagol, v'ro'a dagol" – ho'a – avot. shan'an "dagol" – be'uker le'a-s morim la'ot u' ml'omim ha'motna, hosif lo'mer gam "ba'otot" ledorot "avot" b'ilsonu "avot" "meshukot" v'ro'i, "ba'otot" – "ba'otot" v'ogam gol, azot yashas le'rav, beri' hayot bar azot (shem).

ל- "איש על דגלו באאות בית אבותם יתנו כי ישראלי", הגם אמר "דגלו", שהוא "אות" נס מרים על מקום המהנה, ווסר לומר במאורתו "שהוא גם לשון נס ומופת נדולה". הדר הוא דברי – במליצתו השידר מפי האמות על בסיסו ישראלי: "מי זאת הנשקלת במו שחר, יפה לבנת, גורה חמה אמתה בגדיות", כי – קדושים וגדרולים היו ישראל בוגדיםם – והדרוים להם "איש על דלו למשת אבותוי", עם קדוש, שאיש ידע ו麥פר להתייחס אל בית אביו, והרי גם "קדושים" גומג' בוגרים – "נכברים", שקדושתם זהה גודלם וזהו כבודם, וכל האמות – שרואו את ישראל חונים ונושעים כבן ברבדרו הו – מסתכלין בהם ותמהין – בן המאה הגדול הזה הנראה למוחק לנצח מליאו, ומשבחין להקב"ה" (ליל"ש קפודין, תכ"ו). – ואורמרם: "מי זאת הנשקלת במו שחר כי איזומה פְּנִיגּוֹת", כי יפי מטל אמרת בכור, ליזלען של מעלה, בכתות מלאי השרת אשר לפוללה בשמיים שהן פְּנִיגּוֹת רגלים דרגלים "קבוצות קבוצות" בגון – הפללאים – מיכאל, וצלאן, גבריאל, דגליאל (שישחדר וכו'), וכן ברכ הוי ישראל בוגדים אלה מיטלים אימה של בכור על כל האומות צבא השמים ומלכי מרים (שםוינו יט, ו. עיי), ולכן במליצתו השיר הזה, כי שידאל שדים בಗליהות

זה מרמזו התורה הקורואה הקרב את מטה
לי והעמורת אותו לפני אהרן הכהן
שרתו אותו פירוש, שהם ישרתו את אהרן
כהן שמרתו למגמי במדת החסד, ולא
ונגידלו את עצם גם כן במדת החסד, ולא
השתמש במדתם - במדת גבורות, שלא
חריבו את העולם. זה ונתחה את הלוים
אהרן ולבניו נתנו נחונים מהה לו דהינו
נ"ל, שם למגמי יבטלו מדתם - מדת
גבורה, ויחטלו למגמי לגבי אהרן הכהן
בנוי, וירגילו את עצם במדת הכהנים
גמרי. וזה מרמז לנו הפסוק גם כן ושמרו
ת כל בליך אויהל מועד, כי ידוע מספרי
קדושים כי יש עצמות ויכלים ובכלים יש
כבות הקדושים, וזה ושמרו את כל בליך
והול מועד וגוי פירוש, שימשו שלא
לבני הכהנים, ויתערבו למגמי עם הכהנים.
שחטשו במדת הגבורות שנקרויאים 'יכלים'
רק הם במתנה נתנו נחונים לאחנן.
קאמד אחר כך הכהן ומזהיר לכהנים, כי
שלחו שלאylimדו הכהנים מדת הלוים
היוות אצל הכהנים שמן קה מצד הגבורות
קדושים מחמת שיערכו את עצם הלוים
מם, לה' אמר הפסוק ואת אהרן ואת
בני הפקוד ושמרו את בהונתם פירוש נ"ל,
שישמרו את עצם שלא ילמדו את עצם
מהלוים כלל, רק ישמרו את בהונתם להיות
קיימים במדת החסד - במדת החסד, למשון
רחמים וחסדים על הכנסת ישראל.

במדרש רבה (מנמי' נ^ב), דבר אחר: **הַכְּנָגִן**
אל בית הַיִּצְחָק (שי אמיט נ^ב), בשעה
שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כ"ב
אלף רכבות של מלאכים, שנאמר (מלט טט ט)
רכב אלהים ותחים אלף שנאן, והיו כולם

לו', וכי המה מותנה לגמרי לאהרן ולבניו שהיהו עבדים לו, זה לא מצינו בשום מקום שהלויים היו עבדים ומשרתים לכהנים. ותו יש להבין הפסוק שלאחריו 'ואת אהרן ואת בניו תפקוד ושמרו את כהונתם' וגוז'; מה היה צריך למצוות על זה - עצשו, ופשיטה שישמרו את כהונתם, כי כבר נצטו בתרות הכהנים על זה, ומאי שייכות זה הפסוק הכאגבני פרשת לויים.

ונראה לי בדרכך דמו, כי ידוע כי מתחילה בראיה העולמים נתואה הקב"ה להיות שכינתו בחתונותם כנ"ל בכמה מקומות. ובקיים המשכן וכל כליו איז יודה השכינה בחתונותם כדאיתא בארכות בספרי הקודש. והנה, הגם שאין לנו עצשו משכן זמךש, אף על פי כן על ידי הזרה הקדושה והתחבודות ואסיפה ישראל יהדי לעבודות הש"י - שורה השכינה בחתונותם. והצדיקים שבישראל, בוגלים למשוך רחמים גדולים על הכנסת ישראל, להמחיק כל הרguiים והבחדות ברשון, לידוע. והנה הצדיקים אינם שווים במידותם, יש שמדתו מרת חסר - ויש שיש לו זאת המדלה, ויש צדיקים שהם באים ממידת הגבורה - והם צריכים לשמר מאיד ומайд שלא לעורר הגבורות מצד מידותם, כי חילתה יכולין להחריב העולם, רק צרכיים להרגיל את עצם במידה החסד והרחמים. ולהמחיק הגבורות בשורשן. וזה ידוע כלל, כי הכהנים מדרמת היה מרת החסד, והלוים מדרמת היה מצד הגבורות.

מכילין דרכמי על הכנסת ישראל, Amen.

ויבדבר ה' אל משה לאמר בקרוב אתה פטה לוי ונתפרקת אותו לפניו אחרון הפטון ושורתו אותו, הנה יש להבין מאין עשרתו אותו, וכי הם היו משרות של אהרן הכהן, אותו פירוש רשי"ל. ותו יש להבין, בפסוק שלאחריו יונתת את הלויים לאחנן לבניינו נתונם תנאים מהה לו מאת בני ישראל; קשה, מי יונתת וגוז' נתונם תנאים מהה

ה

בזהו, על פי מאמר חז"ל במסכת שבת בפרק רבי עקיבא דף פ"ח (פ"ט), דרש ההוא גלילהה עלייה: דבר חסדא בריך רחמנא דיביב אויריאן תליתאי לעם תליתאי על ירי' תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי יי'. ולהבין מהו שבח זה החודש נאמר, כי העניין הוא כי הנה אמרו חז"ל (מניי 6-6) בראשית - בשכיל - הتورה שנקרה ראשית, ובשביל ישראל שנקרו ראשית.

יג. בדור ה' שנותו מורה מושלשת לעם מושלשת על ידי שלישי, ביום השלישי בחודש השלישי.

מאור שrust במרובע **ושמש**

זהה בעצמו איתך בפרשת יתרו (פ' מ' ט'), ושם איתך יכול אף על פי שרבים היו דוחוקים היהו למלמד אלומר ישאנן והשקטן, ואיתך ישראשי תיבות ישאנן הוא שורר הרים שאיריה נקשר יונזון פשטותו רומז מלהם עליי ישראל

לאדם שבמרכבה יזרומו, שירוד הקב"ה על הר סיניים כל המרכבות, והן מלאיים ימיין ושמאל ימזרחה ומערב, ואין שם מלאר קהה משותק למקומות חבירו ולא דחק את חבירו לכנות למחיצתו, כמו שאיתך שם יכול אף על פי שרבים היו דוחוקים הייזרחה לומר, שהיינו דוחקים זה את זה שאחד יכנס למחיצת חבירו, תלמוד לומר ישאנן והשקט רצח לומר, שככל אחד עמד במקומו ישאנן והשקט אף שלכל אחד היה נדמה שבמקום חבירו שם הוא התגלות השכינה יותר - אף על פי כן לא זו מקום הרואיו לו, והוא פירוש המדרש הנילן, דבר אדור הביאני אל בית היין בשעת שנגלה הקב"ה על הר סיינן ירדו עמו בבר אלוף רכבות של מלאכים שנאמר ונ"ז והוא עשוין בין דגלים דגלים פירוש, שכן איש על מהנהו ואיש על דגלו ולא זו שם אחד מהם ממחיצתו אפילו לראות יקר פגarity גדרות הבודה ב"ה, אלא כל אחד עמר במקומו ישאנן והשקט, וזה מצפה אם יעוזו לו היראה במקומו הרואיו לנו, וכשראו ישראש זאת חתליו מתאיין לדגלים, אמרו הלוואי אנו נעשים דגלים במוחן רצם לומר, הלוואי ישיהה ביגינו מדה זו אמר המדרש הביאני אל בית היין, והמדרשי יש בו פירות ווש בועלין דהולבן וגומר כק"ץ ישראל, יש מהן בעל מקרא בעלי מונה באיזה מקום יהה מקומו, ובין איזה אנשים יהיה מנוחתו אשרוכל להשיג דרך עברותו ליוציאו איזם בין קטנ-ערך, ושם יוכל אשבר בין קטנ-ערך, אף שמדוברם לא יאמר אשבר בין קטנ-ערך, אף שמדוברם לא להשיג עבורות הבורא ב"ה, אף שמדוברם כן יוכל להשיג אלהותן, אף על פי כן לא יצא עצמו ישיג אלהותן, ואף שיטרר מgebول ערכו, אלא יצפה להשיה שיחיה בעורתו יוכל גם כאן בין הגדרות לבוא לרמת הכנעה. וכן קטנ-ערך לא יאמר ארוחוק את עצמי לישב בראש קורב להרכ כרי שאשמע דברי אלקט יוצאים מפה קדוש מרפרף לדעת עצה ומימה לעבורת הבודה ב"ה, אלא ישב במקומו הרואיו לו ואל ייחוך את עצמו יותר ממחיצתו, ומצעפה להשיה שיחיה בעורו יוכל לשימוש בדברי הרוב אפיקו ברווח מקומו. וכן מצינו (גמץ נ' א) שענו ישראל רחוק מן הארון דרך מיל, כמו שלמדו בגזירה-שהה, נאמר כאן מגנ"ד וכbagur נמי מכיב מגנ"ד גור עין שם י"י, ולא עלו במעלות לדחוק את עצם שהיינו קרוב לארון ושם היו חונים אהרן ומשה, ויכולים לשמע מפיהם דברי תורה, רק כל אחד חונה במקומו הרואיו לו, ומהיכא נתאו לנו שהכל אחד יכיר ערכו, אמר המדרש הביאני אל בית היין, והמדרשי

תיב. מהו 'מנגד' אמר רבי יצחק: מרווח מל' שלום אלפים אמה. ומפני דהאי 'מנגד' ברוחק מל' הו, לפנין מגנד - מגנד, כתיב וכא מגנד סכיב לאליה מועד חינוי, וכתיב להלן (מפעש 2) צוחך ותשב לה מגנד הרחוק כמתוך קשת כי אמרה אל אוראה במוות היליד, ותשב מגנד והושא אוות קולה ותבן', מה להלן מל'. ומפני דהאי מגנד דברו בדור דהוא מל', כתיב הכא הרחוק וכתיב להלן רוחק - אך רוחק יהה ביןיכם ובינו לבין אלפיים אמה מרודה, מה להלן מל' - אף כאן מל'.

ספרות המדרש
האדיקי' נשיכו
מייחת שועל אכיה
פ.ב.ג.

ישראל מהם לא נכנסו מה הtmpura הא עושה תמים
ועשה קוצים וכל מי שהוא מבקש לגבות תמים הקוצים
שייש בה שליטין בו בך הם העדיקים כל מי שאינו משמר
עצמו בהם נשים נשים נשים נשים עקיצתן עקיצה עקרב
ולחישתן לחישת שרף ואך כל דבריהם נטה אש.

ל דבר אחר מה תמרה זו אין בה פסלה אלא תמים
לאכילה לילין להלול חירות לסתוק סיבים לתחלים
נסוגים לckerה שפעת קורות בון את הפית בך הם
ישראל אין בהם פסלה אלא מהם בעלי מקרא מהם בעלי

ישראל, לבית שכינו של הקב"ה. מהם לא נכנסו, אלא מתו במדבר, מכל מקום גם הם
צדיקים". הוכם לחוי העלם הבא (עי. יוסר ב, ב):

מה התמרה זו — עצה — עשו תמים ועשה קוצים, וכל מי שהוא מבקש
לגברים — "ליגוב" (תנו כי) — תמים — מעל עצו של ולו, ואפיו בתאונת שהוא בא
לגברים בדין כמה שmagiu לו, לאו שהוא בא לחות בגב בלילה, הרי שלא כבעל העז עצמו שהוא
יקוט בו לאור היום ובנות ואין ירי נשרטות מן הקוצים על העז, החותף זהו שהוא בא בחטיפה
— הקוצים שיש בה — בסביבתו של התמרה — שליטין בו — לשאותה ידי, כך הם
צדיקים, כל מי שאיוו משמר עצמו מהם — לפניו בהם לרעה, מה שנינו בהם, בחכמי
ישראל (אבת ב, ג): נשים
דקות וקמות ושי"ש). ועקיצתן עקיצה עקרב, שמיד בעקביו, הארץ ניתן בכשר היישר, גם אם
יגזה להטיל ארם זוגם אם לא ירצה עיי". וליחסתן לחישת שרף, הוא נתש שרף שאגם ביל כל
פגעה הוא נושא וזרק ארסו למrok, וככלומר, הקדרתם של חכמים תעניש לא בלבד ב"ינשיכה" אלא
אפלו ב"עקיצה" כל שהיא, ולא בלבד בכך אלא אפילו ב"יעשפה" בלבד, ואך כל בבריהם —
בגוזויהם חמורים מהם לפגוע בעורם עליהם — נטה אש, scal הניגש אליהם צרך להו
שלא יכווה (עייש).

דבר אחר: מה נשלו צדייק ישראל בתמר, מה תמרה זו אין בה — מכל רकמות עצה, שום
פסולת — שאין בה תשמי של חותמת, אלא: תמים לאכילה, הפיר לאדם, והגרען לבני
חילים, ועוד צרכם מועלם (עי שבת ע). לולין — הענפים הישרים שלילם דבוקים בדור
לשודתם — להלול — של חסוכות. חריות — הענפים הוגולים שלילם פצלים לצדדים
— לסייעך — סוכה של מצה בגון וסגולות. סבכים — החטים שמתוחת לקלחת הגוע שאל
לחבלים, סנסים — חותם עביס שעליות תוליה הפוי — לckerה — שמננים בה גרגירים,
שהיא קלעה מהותם עביס. כאלה, שפעת קורתה — הגדלות והזקוקות והרחבות בשפע, חן עקרין
העז — לקלות בהן את הבת, כך הם ישראל, אין-בשם "פסולת" — אDEM. אין בו שום
חויליה להוורה ולמעשים טובים, אלא — יש — מהם בעלי מקרא — שהגינו למדור ולדעת
בקרא בלבד, ויש — מהם בעלי משנה — שככה הגערוג למדור ולדעת במשנה. יש "מהם

פרק ג

ספרות המדרש
א. הקרב את משה לרי וגוי הרא הוא דכתיב
תהלים צב, יג'יך צדייק תפטר יפרח וגוי שתוילים בבית ה
וגו' צדייק תפטר יפרח מה התמרה הא צלה רחוק בך
מפני שברן של צדייקים בחוות מהם עד לעולם הבא מה
התמרה הו עושה תמים רטבים ניקולסן נובלות
ועושה סולין בך הם ישראל וש בהם בני תורה ויש בהם
עמץ הארץ ויש בהם בורם מה התמרה הא יש בהם
noblotot שאין נכסות לאוצר ועשה תמים וهم נכסות
לאוצר בך ישראל בשמי במדבר מהם נכנסו לאץ

א. "יודבר ה' אל משה למלך, הקרב את משה לוי והעמדתו לפני אני אהרון הכהן ... ושמרו את
משרתו ... לפאי אלה מועד לעזוב את עבדות המשך", הוסיף הכהן לאמר "וועמדת אותו" אף שהינו
יודעך את גם הד' אומר רק "הקרב את משה לוי לפני אני אהרון הכהן", הד' הוא דכתיב — והוא
שאמר הכהן: "צדייק לתמר יפרח, באנו בלבנו שגה, שתוללים בבית ה', בחירות אלהו יפרוח",
וירוש כהוב זה בכמה אופנים נך לעני הנורש בפרשונו "צדייק לתמר יפרח" "למה גשלו
הциיקים בתמר ואיזו, לנו פל" (תנו כי, ח): מה התמרה — האילן הגביה — הוז, מחרך ורב
גבואה של צמות ענפי, הרי — צלה רחוק — מקום חמלה הגוע שלמטה. כך מתן שכרן של
צדיקים — להגן עליהם נצל — רחוק מהם — מצתם שם פעליהם את מעשיהם הטובים. בעולם
הזה, עד לעולם הבא, הוא עולם הגמול;

מה — עץ — התמרה הוא עשה תמים רטבים — מלאי רבש, הם המה הנקרים —
"ניקולסן", המשובחים ביוור ובה ערוץ ערך "ניקולסן", "יעושה" (תנו כי, טו) — noblotot,
שלא בשלו המתקבו ביוור, והן תמרות דאיות למאכל, ולא מעולות בראשות (ראה ברוכת מ),
ועושה שלין — קוצם, שהם ממשמש על העז שמריה לפרי, כך הם ישראל, העם שכלו
צדיקים (ראה סנהדרין ע). יש בהם בני תורה, מלאים כלום מנופת צופה, ויש בהם קידושין
העטisks בישובו של עולם, לחולחה, ויש בהם בורם, חזמי תורה חסידי דרכ' הארץ, ואה קידושין
מ). ריקם מכל, ואפיו כך הם "צדיקים", שאפיו בריקנוקום הם מלאים זכויות מעשיהם טובים (ראה
שבשיר ד, ג). בהגינם ועשותם שחר עס בני ההורה, לכדרם ולהעניש את הפוגעים בהם;

מה התמרה זו, פרי התמרה, יש בהם noblotot, דלוות בדבש. שאין גנסות לאוצר —
לשמור לזמן רב, אלא נכללות מיד, בטרם תתקבנה. באין להן רוי דבש המשמר. וזה הפיר הנורע
שהעז הזה עושה, כאמור לעמלה, ועושה — נם — תמים — מוחקת למאור — וهم
נכשות לאוצר — להשתמר לזמן רב — כך ישראל כשהו במדבר, מהם נכנסו לאץ

מסות המודוס
שה תמרך זו איננה
עשרה פהה מ-
אכטנוו השער פ-
ך אין ישאל חסדים
רואה פנינה: הנדרין
ז-ן: חיל זב יונתן
ביבון ט-ן, ד-ן, ע-ן
ס-ב: הא בר-ל, ב-
ט-ן, מהומא ריא ג-
פ-ן, ט-ן, ז-ן, ז-ן
זרה קען, זור הח-
וק: חיקון הרכב-
ההלהה הסב של-
לחוק (פלשת)
חביבים י-ן י-ן כ-
ריש ס-ן.

פרות והיו מרכיבין אותה ולא עשותה פרות אמר להם
דקל' תמרה היא רואה מירוחו והיא מהאה לה בלה
והביאו מפנה והריברו אותה מיד עשותה פרות בך כל
תאותן וצפין של צדיקים הקדוש ברוך הוא מה תמרה זו
איינה עcosa פחות משלשת אנבונין לך אין ישאל חסדים
משלשת צדיקים בעולם הארץם יצחק ויעקב חנניה
מיישאל וצורה וכן הוא אומר (שיר ז ט) אמרתך עלה
בתמר אתיה בסנסני ויהיו נא שדייך באשבלות דגון וניח
אפק בתפוחים מה תמרה זו יש בה לולבי להל וחירות
לשכה אכלו הסיב שלא הוולד לחזק ועזה להרליך לך
בישראל צדיקים ישרים חסדים בני תורה אכלו סורין

— מן עץ תמים זה השרכבו בה, והיו מרכיבין אותה — בעצי תמר אחרים — ולא עשתה
פירות — משום אחד מהם, עד אשר ישבן, שם. דקל' תמרה, וכי בידול רקל' חרים, רואה אותה"
(שם). אמר לךם — אותו דקל': תמרה — אהת, מפני זכר — היא רואה — ורימה ריהם
— מירוחו — "עו התמיס" וביבים לה, ג) שבבקעת הדרון, וירחו ורוחה מהמתן הרבח נקמה
ועלה ומרה טוכהшиб ישראל ננד חמשה ברבים שיש בה תעלת שבתמה.
שגם וו שבתמן הובאה מכם ועי העורחות. ומשלו — והביאו — עץ — ממש והריברו
אותה, מיד עשתה פירות, בך כל התאותן וצפין של צדיקים — גרא — תקל'.

וכן — מה תמרה זו, גם בשאנן עצה עשה פרי כלום עי ישיש"ר ז ט). איינה עשות פחות
משלשת אנבונין — ענפי אילן, כפות חמים, לולבים, לך — אפלו בדור שאן צלו נאם
בשליפתו להקב"ה — אין ישאל חסדים — פחות — משלשת צדיקים בעולם — בדור,
בעומק ובshall כמו — שנאמר — ברבי זיך בתפלתו: "עuni תמיד אל ה' כי הוא יציא
מרשת רגלי".

דבר אחר: מה תמרה זו, לבה — "ילב" שכעה, הוא החומר הדר שבאמצעו, שבמשכ-
נית להלחתה השרכן אל ארמא — כדוגמת לב כל חי שמכו הנוץ המשך דם לכל
הגוף) — מכון לעלה — נשר והילך בקן ישר למיטה למיטה בעלי עיקום וסתמי והפסלה. כי
און לה ענפים בצדדים, ורק לעלה מתפשטה לצידים. לך ישראל, "האדיקים" (שם). בין מכון
לאביהן שבשמי — ביל שום עיקום סטה והפסק. ואליו הם מצפים ומחלים מוך מעדם
בעםך ובshall כמו — שנאמר — ברבי זיך בתפלתו: "עuni תמיד אל ה' כי הוא יציא
מרשת רגלי".

דבר אחר: מה תמרה זו, יש לה — בטבע העץ שלה — תאהו. — של ויוג בהרכבת
אלין באין, זכר בנקבה" (ראה פחים נ). שבמין זה עמו, כרי לעשות פרי, לך צדיקים יש להם
חארה — של הדרקנות אל מקרים ושרש המחה אולם. שכן — מה תאותם — להרליך אל —
הקב"ה, שנאמר — בתפלות הנבאי להקב"ה: "נשוי אורייך" ביללה, אף רוחי בקרבי
אשריך, כי כאשר משפטיך לארץ, עדך למדרו וושבי תבל" — "בכל רצון נשוי אני מתאה
לך בחשכת הגלות, וגם בכל רוח שבקרכו אני תאב לאור שחר הופעך להגלה ולהניג במרת משפט
צדך בעולם. כי כאשר משפטיך מופיעים לארץ לומדים ישבו תבל עשות ארך", והוא כי כל תאותו
לה" אינה אלא בshall ה' של מלמו בעולם את זיקתנו ואנו ישבנו בה, לילכת בדרכיו ולעשות פאר"ר
טוב, וכחאות התמרה, וכאותו — אמר רבי תנומה: מעשה בתמרה אחת שהיתה עמודת
בחמתן — היה "חמת" העיר שבבקעת ים כנרת. בדורותה של טבריה, ולא היה עשה פירות

מושת הדפס
שה תמרה לבבון
למגילה בברדא סוכה
מה: בון בורה ז יש
לה האות: בור זין
סנהה גן, בורה
(מכוב).

משנה מהם בעלי אגדה מהם בעלי מצות מהם בעלי
צדקות וכל הענין
דבר אחר מה תמרה זוב לבה מכון לעלה לך ישראל
לבן מכון לאביהן שבשמי שנאמר (שם כה, טו) עני
פמיד אל ה' כי הוא יוצא מרשות רגלי. דבר אחר מה
תמרה זו יש לה תאהו לך צדיקים יש להם פאה מה
תאותם הקדוש ברוך הוא שנאמר (ישעה כו, ט) עPsi
אריתך ביללה אף רוחי בקרבי אשחרך כי באשר משפטיך
לארי צדיק למדרו ישבי תבל, אמר רבי תנומה מעשה
בתמרה אחת שהיתה עומדת במחטן ולא הימה עושה

תהלים ב

זגום

מִרְגָּזִים

כב תהלים יט כ
ידוה צורי ונאלי פ ב א
לדור ב יענך יהוה בזום צרה
אלדי יעקב ג ישלח עורך

דָּלָה צְרוֹרִי וּגְאַלְיָה; פְּנֵי וּרְגַתְּךָ גַּעֲיוֹן
לְדוֹרֶךָ; בְּעֵנֶךָ יְהוָה בְּזָוֵם צָרָה יְשַׁגְּבָךְ שָׁם
אֱלֹהִי יְעַקֹּב; גְּשַׁלְחֵךְ עֹזָרֶךָ מְקֻדֵּשׁ וּמְצַיּוֹן
בְּיוֹמָא דְּעַקָּא יְשַׁגְּבָךְ; שֶׁמְאָה דָּאַלְהָא רִיעֵלֶב: נְשַׁדֵּר סָעֵדֶךָ מִן בֵּית מִקְדְּשָׁה וּמִצְוֹן יִסְעֵד:

(או) תפילה ובקשה להנצל מהצורה (ו'י) התקווה וישועת ה' הגדולה.

וְנַתְעֹדֶד: יְהוָה הַוְשִׁיעָה תְּמִלֵּךְ יְעַנְנוּ בַּיּוֹם
קָרְאָנוּ פְּבָא אֶל מִנְצָחָ מִזְמוֹר לְדוֹד: בְּיְהוָה
בְּעִזָּה יִשְׁמַח־מֶלֶךְ יְכִי־שְׁוֹעַתְךָ מַה־גִּיל קָרְאָ
גִּיל מְאָד: גִּתְאֹות לְבוֹ נְתַתָּה לוֹ וְאֶרְשָׁת
אֲתַחְלָנוּ: כְּיָם פָּרוֹק לְ
לְבָד לְפִיף קְבָל אַלְיוֹן
לִים קְקָרְבָּנָן. אֶל שְׁבָרָא
אֲשֶׁר־בָּתָה לְדוֹד: כְּיָם
עַשְׂנָךְ תְּרִיל פְּלָד
אֲשֶׁר־תָּאַתֵּן וְבָגָד בְּקָאָ
רְגֵן לְתָהָא: כְּיָם רְבָתָה

ודוד עניות (קמן קמ' ו) בפונטונו: (ג) בעוזר ישכח מכך. רטמיינו פמלואה על מלך סמיט. וכן נון להזכיר עוד עניות (קמן קמ' ו) בפונטונו: (ג) בעוזר ישכח מכך. רטמיינו פמלואה על מלך סמיט. וכן נון להזכיר עוד עניות (קמן קמ' ו) בפונטונו: (ג) בעוזר ישכח מכך. רטמיינו פמלואה על מלך סמיט. וכן נון להזכיר

מצודת ציון – מצודת דוד מונומנט היסטורי ורומי נרחב. עשויה אבן גיר ולבנים. בימי הביניים שימשה כמצודה ולבסוף כארמון מלך ירושלים. בימי הביניים שימשה כמצודה ולבסוף כארמון מלך ירושלים. בימי הביניים שימשה כמצודה ולבסוף כארמון מלך ירושלים.

בג עז

השיטה אורה, כי השם יודע מוחשבו, וככה אמרה אורה, הרושעה נא (לעומן קין בה), והפעול איננו כתוב, ומלבד, הוא השם שהוא, מלבד באמון, כי דוד משיחו הוא הוא. (א) פגנאה, (ב) בעז ישותה מלך, (ג) בעין ישותה מלך, (ד) בשעת לישתתו, וככה בישועתך: (5) התאות. מה שנותה לו שמה, ואורשתה. מה שידבר בפיו, והאל"ך גוסט הושע הוא שילובם: ולבוכו: יעננו. המלך שהוא דוד אמר כן כי היי, זהה רוך ברוך הבא כאשר אפרש, והכין שהוא רוך ברוך הבא אשר צווקים במלחתה, במזו שאמר ואנחנו שם (ה). זהו שהו נוכחים, ופירוש דמלך האל של יהוא מלך שמש (ה). אליהם נוכחים, ופירוש דמלך האל של יהוא מלך עולם, כבודו לרשותינו, ענו לנו: (א) פגנאה, גם זה תשרף, בעז ישותתו לוי, וכן ובישועתו רפה יוציא באדר תחיב ביריד כמו ייגר דבר. הוגמל' בסגנו'ל מפין מומומו על דוד, ופירוש לדוד כדעל. ויש זומרים שהוא מלעיל, מטעם ביריד האית'': (3) נתנה לו. כמו תחת לו. עבר במקום עתיד, וכך מעת, כי כן המגנה בברית הבאה רודה הקדש בדורות מוקמות: ואורשתה מחוננו, שצורת עלי ירושלים. או היה לדוד על

四

ה' דושנית המלך יונגן, המזמור זה רשות בוגרת
על י' וסומו בגינה י' הוועשה מלך יונגן ביום
קרונן. (שם).

כ' בעור שטח טר. זו שאור הכתב והו ים
הווא שרש שי, אמר רבי חנינא, מי מלך המשיח בא
לא ליהן לאומות העולם שמי מצות נבון סולג וולוב
מלך המהו יתלה וזהו שאמר: והלה ארי שבס פין
בל טשול כל דין מורה מן קדץ שאמר: כל ביך
מיומי ה'. מהו הדינה מוחנת בדור, שהוא נתן לו מ
ביברין כל עלה שאמר: ה' בעור שם מלך. דבר אחר,
ג' ואישת שפטין ג' מנשת סלה. רבא רבי, כתיב
מתקיין. (שם).

אי היסטריה

(ט'י) ברלה למלך היוצא למלחמה.
(א'יח) ברכות ה' למלך חבותה בו.

בגויים

וְהַרְאֹזֶד: יְהֹוָה הַשִׁיעָה דָמֵלֶךְ עֲנָנוּ בָזָם
כְּרָאָנוּ: פְּבָא אַלְמַנְצָח מִפּוֹר לְדוֹד: בְּיְהֹוָה
בְּעֹז יִשְׁמַח מֶלֶךְ אֲנִישׁוּתָה מְהִגְיל קָרָה
יְגָל מְאָה: נְתָאוֹת לְבוֹ נְתָהָה לוֹ וְאֶרְשָׁת
וְחִילָא: יי' פרק לו
דְּלַקְתָּפָרְתָא לְדוֹד: בְּיַי
שְׂנִיא תִּידְרֵי פָלָד
וְיִחְאָה בְּפָרְקָנוֹ בְּמָנוֹ
לְחִרָא: גְּרַנְתָה

אבן עזרא המשייח אורהנו, כי השם יודע מחשבותיו, וככה אנה ה', הוושיעת נא. (לעומן קה' בה), והפעול איננו כתוב, ורמולין הוא השם שהוא חמלין באכמי, כי דוד משיחו הוא: (א) במצגת, (ב) עדיך ישפה מלך. הד' בענין שנחת לו שם, וככה בישועתו: (3) התאות. מה שיש לבוכו: ואורשת. מה שידבר בפיו, והאל'ך' נסיך' שראהו:

בדין המשייח כי הוא קרא לדוד כבוק' ודור עברי נשיא להם לעולם וחילאל לו: (ב) בעשור העז'ין נקדאת בקמץ' חטאנו. בעור שחתון לנו, ובישיועתך מה' יוניל פארד כתיב ביריד כמו יציר דבר. והוגמל' בסג'ול מפניה שראו מלעיל, הטעם ביוד' האית': (3) נתחה ג'. כמוהו תחתלו. עבר במקום עתרו. ובן מנעת, כי בין המנתה כרב' הובאה ורודה הירושה ברוחה מקומות: א'ראשה מהנהו, שצورو על ירושלים. או יהיה לדוד על בדראי חז'?

בדין עזרא מועד ההיפך מפליט: י. יש אמרות כי המלך רבק עם הוושיעת, זהה לנו בעבור האותגה. ואחרים אמרו שהוא הפוך שם קריאתו ה', הוושיעת כמנהג טופשי מלחמה ר' דוד ברוך הבא כאשר אפשר, והנכון שהוא שם שם השם ה', אלהינו נזכר. ומיושם הפלך האל שראו מלעולם, בירדו לירושען, ענוונו גורו: (א) במצח. גם וזה ממורו על דוד, ויפורש לדוד דודלעיל. ויש אמרות למלך המשייח. המומרו הוא לדוד שאמרו ברוח קדרש על המשייח נבי, ואוריכם הם צו' מגנו מהנהו, שצورو על ירושלים. או יהיה לדוד על

ב' צו

ה גזשיה דסנה ינמא. המונה ערך הילען ה, וווער בענעה זו הוועעה האלך עיננו ביט
ה) ה בעור שטח טר. זוז שאיר הכתוב הילע ביט
ה הילא רוש שער, אמר רבי חנינא, אין מלך המשיח בא
בליל ליאן לאומות העולם שי מוצת נגנון סוכה ולולב
הו או בשתו שפחוי ישוו בשפחוין, כשהוא גדור דברי
לימודיו ה. מאר והויה נונחר כהה, שהוא נתן לו מונ
ג) ואראשת שפטינו בע' מנשת פלה. רבא רמי, כתהי
מתקיימין (שם).

אי היסטריה

(ט'י) ברלה למלך היוצא למלחמה.
(א'יח) ברכות ה' למלך חבותה בו.

מִלְאָה יְהוָה כָּל-מִשְׁאָלוֹתֶיךָ: עַתָּה יְדֻעָה
עַמְךָ נִשְׁבָח בְּפּוֹרְגָנָךְ וְבָשָׂם אַלְמָנָא בְּפּוֹקָם
יְלִיט "בְּלֹדוֹ שִׁילְתָּה": יְלִיט יְשִׁיבָה
וְהַשְׁחָא זְדֻעָה אֲרוֹם
פְּרָק "מִשְׁיחָה קְבֵל
אֱלֹהָה בְּסָסִים וְאַנְחָנוּ" בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָינוּ
צָלָחָה טְמוֹתָבִי דְּשְׁמָא
גּוֹכְבִּיר: ט הַמָּה בְּרָעָי וְנִפְלָלוּ וְאַנְחָנוּ קְמַנוּ קְדִישָׁה בְּבּוֹחַן פְּרָקָן
אֲלֵין בְּרִתֵּיכֶן בְּסָסָוּ אַנְחָנוּ בְּשָׂום "אַלְמָנָא דְּרָפָא: ט אַנְזָן נְחָנוּ נִפְלָלוּ וְאַנְחָנוּ אַזְדְּקָפָא

חצוצרה דרב סקאנז"כ גלנגו לסקאנז"כ, וכבמו דגונן ממהקף עתה ידעתו. ו' סיל הרגננה סאלן, גלען למגנו צמאס ר' מלר כי נו דיטועה. ומילר נפוץ, גלענאה, גלענוש ו' פנעה ליוחט זטלטונג, לייטמי, פקטיט ומפלגה, כמו מילר נוונט (שפיעא קו ג), אלט שמפנן בגמנס ב' וגני מטמי קדרו, לי ממעמס מילרלה (וילט נ' ג), ולמיין מהם יכרשו ופלו: איזם מקומני: (ג) אלה ברוב. יס מן כלומומ (ט) ואנחנו קמננו ונתעוזד. מגנבר עלייטס כמו

בעור אלה נלכה בוגדים למלחמה, והוא ימלא שאלותינו לגבי נסיגתו מלחמה: (ט) עתה יידעת, מהנפלו אשר עשו עתה לדור, מטה שעד הנה והשייע' ה' ממשיחו במה- שלא דליה בכלל ביד שאול לא במקורה, בברוב החבולה היה גמלת: מענדתו. אז ענהו משמי קרשו להושיעו בגבורות התשועה: הבהא: מייניז' (ח) אלה ברכבה. כי הלא דואים אנחנו אשר אנשי גזהו-נדע שגם עד הנה והשייע' ה' למשיחו מה שנמלט

四

נורא בערבר, הכה אאררי: (ז) אלה ברכבר, בילחו, וב'ית' השם לשון צוותם כהו לחמו בלחמי מליחון (משלי ט. ז): (ט) הומה ברעו- בגוד אנשי הרקוש, ונטלו- בגודן אנשי הוטם, וכמו יומל רוכבו. אחר אבשאית מס. (ז): נאנחנו קפנו. מזרות וקס היבית עירקה נה (ל): **אבן** יומן דיליגו- נכתה שלמא- השם כל אשאלאויניך: (ו) עטה- דברי כל- אחד בן אין דיבור, או והוא הנכח בעניין.

卷之三

בדרשי חז"נ: אבל אמר הכהן חילב שאנו יושה משלאוים שונאים: ואוכן גוז, מזרלו דהה מכדר בית אב שלו ומונך בית מלא הא כל משאלותין. דבר אהו, לפ' שבבולם מיכיר משפטו, אבל עתיד לבא אין כן אלא ובשם לאלהו רוגל (שלא).

בצערנו ומלתינו טניס כס' זורה פ"א מ"א ושם),
הנורוונס דלאי אנים כס' נגד מלצען מקופות,
צען לגלי, זוכמו לדוען. מקלפים (מנלה
שכח זה ש' במדור) פלא"ז' מקופות ואל' לגלי'
(מקופת ז') מיליט, זוכמו כן כל' לג' ג'.
מיליט כס' נגד ד' למויים מה' נירן סומ',
לאן מקופת מילר חותם לפק' מה' למויים
ג'יל' וכל' חותם עס' מלוח' קוח' ג' למויים, נגד
ה' חתוט' קומקס: פלא"ז' ג' צערן ז' צערן
ונגד ט' מקופות כס' הכל' ניגרא רטטי'
שין, זמפלרי' קוח' לייח' האנט' לאדרם, כל'
אי' עולט עוגנים (פינוי ככני מלון ויה' י'),
טפלר קוח' רטח נדרליה, נטפלר נכל' קעולם,
יעל' ממן לדמאל נינגן נכל' קעולם (שם),
דעתן לדמאל חמר מלך ומיל' חמר מלך ולט'
וינ' ז' זמפלרי' קוח' קאמלט' קודלכם
טעוגנות ע' מקובנה שעס' צני' יטREL' פושטיס
חוותם פלען ופמל' קידין, צדו קוח' לייח' האנט'
דארם, וע' ז' זמ' מוכקס' כל' צני' ישראלי' חט'
פס' ומומוריוםס, ומפלילקס' ומעליס' כל'
טכניום ומילוות' געטן, זע' ז' זמ' מודקס' כל'
טולומוט' וממלקט' קדרליה, זוליס' ע' ז' ז'
זקן לאלט' גומוניין, גודע מלכלי' ז' ל'
גע' געיגן טיש' קאמלט' קדרליה געטניין אריוין
טפנטנה, זממו כן נכל' טה' וטנא בגיען מולדט
סן' ז' זמ' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט'
הממליליא' מוכקס' האומר' ממעער' מלחת' כל'
בל' ז' זמ' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט'
טמיס' מיליס' זיינ', זטט' פטט' זטט' זטט'
ואל' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט' זטט'
הממלים מטס' קוי' ז' בירן קוח' גומרומס קרין
מידיקיס', פלומננה קליגוט' זטט' (זהלית ע'),
אי' זיינ' קרין' מטילנו, זוליס' נלט' קאנט'

ללמינו כי כהילת פורט מלייר אמל נתקבם וכוכבים
לגדמים וגדלים פיי זוקן כמו בומרנו, לא מפצעין
כל סליגוטיס קדוטיס וכו' נגנ'ל, וגם בר' גומו
לפלמיאן יוליאן אטיל פלניין נקודין, נקודות הילדה
נקודות טלהבה, טהלהם נמיין ר' ריט, נקוזה
טבנת ר' ריט נקודות קילדס נגנ'ל, אעל ד' ו'
טמיה נטמייס כל נכלומי השענות ונגידים חאנ'ים,
טמיינ' ר' נקודות טלהבה. ר' ריט נרלהח מודע
טמייל, בונמ'ו בילג'יס, בונמ'ים ננטפה וגס
כלמה נפט, וחוכים לאטמייך כל פלאז'ים
קלווטיס מל' חמימות קו"ה בכרוך ה'ו, ולגדמים
טמיס קליטיס וטלץ מלטה, ולאקטם סטוא
בגשמי וזרמיי ובקמם כל עולםות, גמיים
נייטס פסוחה מלקט למ' כוכם דוד בנטולן עשת
ב' א), לפקמה קמלכות ככיהם משם זדקנו
ממלכה בימי'ה מן סלא:

עד לר' איזידר

בתיב היל מודע ייקן פאלטزا זה. לס' ר'ט
פליטיס (שותה יב, ב), בענין טוא כי
ישון קו'ה מקכלות ולחס לפליטי בטנה, כי
חדתי בטנה כס י"ג, גנד י"ג גבולי חלsson,
ב' גרווי הי'ה ב' בכרוך ה'ו, ונבודק ייקן ס'ו
בלר'ו'ה ב' כבדין, וילל' גרווי הי'ה סטוקו
ז'וו'ה אס הי'ה כבדין, ולכן מיל' גרווי הי'ה סטוקו
היל' הי'ה כבדין, ס'ו' ר'ט וטראט נל'ג
bamdatim, ויל' י'ה ס'לט מיל'לן נלהים נל'
bamdatim, וכל הילופים למקור שורש נלו'ה
בסדרין, וע' ז' נטפעס כל קתמייס פז'וים
אקס ס'ו'ה בכרוך ס'ו':

בי' ניינן ס'ו' ר'ט בטנה למלאים, כי

נחלי במדבר ג' דבר נחלי

ושבר — "ספר" ומפה שלו צבעה שחור דומה לנחל ומציר עליה שם וירח על שם וכמיים ה' יב. לפ: "זמננו ישבר יודיע בינה לעתים".

באותות — סימנים היה לבל נושא ונושא

זבולון — "יחלום" וצבע מפה שלו לבן ומציר עליה ספינה על שם: "זבולון לחוף ימים ישובן" (כילחת מע. יג). דן — "לשם" וצבע מפה שלו דומה לספר ומציר עליה נשח על שם: "יהו דן חדש" (פס מע. יג). גדר — "שבו". וצבע מפה שלו לא לבן ולא שחורה אלא מעורב שחור ולבן ומציר עליה מהנה על שם: "גנד גדורנו" (פס מע. יג). נפתלי — "אהלמה" וצבע מפה שלו דומה לין צילול שאין אדמתו עזה ומציר עליה איליה על שם: "נפתלי איליה שלוחה" (פס מע. כה). אשר — "תרישיש" וצבע מפה שלו דומה לאבן יקרה שמתקשחות בה הנשים ומציר עליה אילין זית על שם: "מאשר שננה לחמו" (פס מע. ס).

יוסף — "שחם" וצבע מפה שלו שחור עד מאד ומציר לשני נשיים, אפרים ומנשה, מצרים, על שם שהיו תולדותם במצרים, על מפה של אפרים היה מציר שור על שם (וכלייס מג. יז): "בכור שורו חדר לו" — זה יהושע שהיה משבט אפרים, ועל מפה של שבט מנשה היה מציר ראמ' על שם: "זקנני דאמ קרנו" (פס). על שם גدعון בן יואש שהיה משבט מנשה. בנימין — "ישפחה" וצבע מפה שלו דומה לכל, י"ב הצעבים, ומציר עלייו זאב על שם: "בניין זאב טרף" (כילחת מע. כ). לך נאבר — "באותות", סימניין היו להם לכל נושא ונושא.

ובשם אלקיינו נרגול

חרוי לפניו חנית השבטים איש על מהנהו ואיש על דגלו, כל שבט ושבט עם דגלו וגוננו המיחוד לו, שכל שבט ושבט יש לו עבודה המיחודה לו, במסגרת העבודה המוטלת על כללות ישראל,

נתני לך
שלוחה

צבע מפה
טל בכרם
יזמה לבְּ
י"ב הצעבים
טל בל
השבטים

בבוד שמיים
בצירות
הדגלים

הריה לי זוז מסה ס"ג | ס.ב.ס. 1

נחלי במדבר ג' דבר נחלי

הגה לפניו הדגשת חז"ל: "מיכאל ודגלו, גבריאל ודגלו", זאת לפי שכל מלאך יש לו תפוק-משלו, כי הדגל אינו סמל בעלמא, אלא משמעות של יהוד מסוים, שכן דגלו של מיכאל מורה על מים — חסד, במז'א בזוה"ק (ח'ג ל.ה.): "מיכאל דאייז מיטש שלליים", ואילו גבריאל רומו על אש — נבורה (פס): "עם גבריאל דאייז אש שכלי", וכן חז"ל (פס ח'ג — א. ג): "מיכאל לסתור ימינה, גבריאל לסתור שמאלא", כך גם השבטים — ייחנו בדגלים כדי שייחנו ניכרין בני ראוון לעצמן, ובני שמעון לעצמן, כל אחד ואחד מוסיף גון משלו, שכל שבט ושבט יש לו עבודה המיחודה לו, במסגרת העבודה המוטלת על כללות ישראל.

אריש על מהנהו ואריש על דגלו

ולכן מצינו זוג מים מה: "כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבונו ולפי הראויו לו, מאן אANTI מראובן שם" — בעולם הבא — מדורו עם הצדיקים מראובן, וכן כל שבט ושבט... והשבטים עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק, חז"ד (טהילים קלג. ז): "שם עלי שבטים שבטי יה' עדות לישראל להורות שם ה'", ככלומר שנס בעולם הבא מקום ומדור הצדיקים הוא לפני שבתייהם, וזה עומק משמעות הדגים היינו היחוד של כל שבט ושבט.

בא וראה דברי חכמיינו זיל במדרשי ונמי"ב, ג. ע"ה פ' נמכי ב. כ: "איש על דגלו באחת בית אבותם" — סימניין היו לכל נושא ונושא, מפה וצבע על כל מפה ומפה צבעו של אבנים טובות שהיה על לבו של אהרון — מהם למדין המלכויות להיות עושין מפה וצבע לכל מפה ומפה — כל שבט ושבט נושא שלן, צבע מפה שלו דומה לצבע של אבנו, ראוון — אבנו "אדם" ומפה שלו צבעה אדם. ומציר עליה מעין צורת אדם וודודאים שהם נם בן בצורת אדם.

שמעון — "פטודה" ומפה שלו צבעה יrox ומציר עליה — העיר ש. נם. לוי — "ברקתו" ומפה שלו, צבעה שליש לבן ושליש שחור ושלים אדום ומציר עליה אורים ותומים. יהודה — "נפק" וצבע מפה שלו, דמותה במנ שמים ומציר עליה אריה.

בלשנות
ושਬת ריש לו
לבורה במלון

בעולם הבא
בדור
חכריים
הוא לפה
שבטים

כל שבט
ושבח נבז
מפה של
הנשיא טלית
רומה לגביע
אבנו
שבחנות

מבני יסברה
יזדיין ביבנה
לעתים

מאמר ר

איש על מנהנו וארש על דגלו

ח'יבת גָּדוֹלָה חִיבַּב הַקָּבָ"ה אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁעַשָּׂאֵן דָּגְלִים כְּמַלְאִיכִים
הַשְׁרָת כְּדִי שְׁחוֹן נִכְרֵין, בְּנֵי רָאוּבָן לְעַצְמָן וּבְנֵי שְׁמֻעוֹן
לְעַצְמָן, וְנִנְינָן שְׁחוֹן אֲהָבָה... זַדְגָּלוּ עַלְיָ אֲהָבָה" (פְּסִ"ז ג, ז. נְמִ"י ג, ג).

עַנְיֵן הַדָּגְלִים אִינוֹ דָבָר שֶׁמֶה בְּכֶךָ, גִּנְוִינוֹ מְלָכָות וּכְדוּמָה, אֶלָּא
נְיִלְיִ מַוְפֵּלָא עַל גָּדוֹלָה אֲהָבָה ה' יִתְבָּרֵךְ לִישְׂרָאֵל עַד שְׁהָעוֹת אָתָם
כְּמַלְאִיכִי הַשְׁרָת שָׁאָף הָם יִשְׁלַח לְחַם דָגְלִים, וּכְשֶׁשְׁדָגְלֵי הַמְּלָאִיכִים
מַסְמֵלִים עַל עַנְיֵן נְשָׁבָה, כְּךָ דָגְלֵי יִשְׂרָאֵל מַסְמֵלִים עַל מַעַלָּתָם
רוּמָמוֹתָם וּכְרָאֵשׁ וּרְאַשְׁוֹנָה הַמָּה אָתָה עַל אֲהָבָתוֹ יִתְבָּרֵךְ לִישְׂרָאֵל.

וזדגוּ עַלְיָ אֲהָבָה

בָּא וּרְאָה כִּמָּה הָתָאָו יִשְׂרָאֵל לְאֹתָם דָגְלִים הַמַּסְמֵלִים חַבְיכּוֹתָם
לְפָנֵי הַמָּקוֹם שָׁאָמְרוּ חֹזֵל (גְּמַ"י ב, ג): "בְּשֻׁעה שְׁנֶגֶלָה הַקָּבָ"ה עַל
הַר סִינִי יַרְדוּ עַמּוֹ כְּבָרְכּוֹת שֶׁל מְלָאִיכִים, שְׁנָאָמָר (פְּסִ"ק ס, יט):
רַכְבָּאַלְקִים רַכְבּוֹת אַלְפִי שְׁנָאָן, וְהָיו כְּלָם עַשְׁיוֹת דָגְלִים דָגְלִים,
שְׁנָאָמָר (פְּסִ"ק א, י): "זַדְגָּלוּ מַרְבְּבָה", בַּיּוֹן שָׁרָא אָוֹתָן יִשְׂרָאֵל שָׁהָם
עַשְׁיוֹתִים דָגְלִים דָגְלִים, הַתְּחִילָה מַתָּאָוֹן לְדָגְלִים, אָמָרוּ: הַלֹּא כִּי אָנוּ
נְعִשִּׁים דָגְלִים כְּמוֹתָנוּ, לְכִי נָאָמָר (פְּסִ"ק ב, ז): 'הַבְּיאָנִי אֶל בֵּית הַיִּין
— זֶה סִינִי שְׁנִוְתָּנָה בּוֹ הַתּוֹרָה שְׁנָמְשָׁלָה בֵּין מַלְלָעַט, כָּא': "וַיָּשַׁתְּבוּ בֵּין
מִפְּכָתִי, הַיְיָ אֶל בֵּית הַיִּין — זֶה סִינִי'.

זַדְגָּלוּ עַלְיָ אֲהָבָה — אָמָרוּ: אַיְלוֹלִי — צְלָאוֹי — הָוָא מַגְדִּיל עַלְיָ
אֲהָבָה, וְכֵן הוּא אָמָר (פְּסִ"ק ג, ח): 'נְרָנָנָה בִּשְׁעוּתָךְ... אָמָר
לְחַם הַקָּבָ"ה: מָה נְתָאָוָתָם לְעַשְׂתָה דָגְלִים חַיְיכָם שָׁאָנִי מַמְלָא
מִשְׁאָלוֹתֵיכָם — יִמְלָא ה' כָּל מִשְׁאָלוֹתִיךְ... מִזְדַּי הַדּוֹעַ הַקָּבָ"ה אָוָתָם
לִיְשָׂרָאֵל וְאָמָר לְמַשָּׁה לְקַעַשְׁתָּה אָוָתָם דָגְלִים כָּמוֹ שְׁנָאָוָתָם.

חַחָאָוָתָם טָל
יִשְׂרָאֵל
לְחַחָאָוָתָם
בְּמַלְאָכִים
חַשְׁדָתָה

יִמְלָא ה' כָּל
מִשְׁאָלוֹתִיךְ

פְּדוּגָמָת הַמְּלָאִיכִים הַחֲנוּנִים עַל הַגְּלִילִים, כָּל-מַלְאָך וּמַלְאָך עַל מַחְנָהוּ
וְעַל זַדְגָּלוּ הַמְּסֻמֵּל אֶת תְּפִקְדוֹ.

זַדְגָּלוּ עַמְקָם מִשְׁמֻעָות הַדָּגְלִים הַיְיָנוּ הַיְיָודָה שֶׁל כָּל שְׁבַט וּשְׁבַט, אֶלָּא
שְׁבַחַצְטָרָף הַדָּגְלִים כָּלִים, יִשְׁ בּוֹה כְּבָוד שְׁמִים, וּבְשָׁם אַלְקִינוּ
נְדָגָל, וּוּה יִתְהַהֵּשְׁאָלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּךְ גַּם גַּעֲנָנוּ "יִמְלָא ה'
כָּל מִשְׁאָלוֹתִיךְ".

← וְכָאן מָקוֹם לְצִיּוֹן דָבָר נִפְלָא שְׁכַנְתָּה הַרְהָקָ"ק ר' דָוד מַטּוֹלָא זַיִל
בְּסֶפֶרוֹ "מָגֵן דָוד" (ול"ח ל'ייל): "זְעִיר וְהַבִּימִים הָאָלוּ — חִדְשָׁ
אִיר — שָׁבּוּ נְסָדוֹר הַדָּגְלִים, מַתְקָבְלִים כָּל תְּפִלּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
כְּמַאֲמָר הַכּוֹתֶב: 'נְרָנָנָה בִּשְׁעוּתָךְ וּבְשָׁם אַלְקִינוּ נְדָגָל, יִמְלָא ה'
כָּל-מִשְׁאָלוֹתִיךְ', בָּעֵת שְׁמַנְיָע עַת וּזְמָן אֲשֶׁר בְּשָׁם ה' אַלְקִינוּ נְדָגָל,
שָׁזְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדָגְלִים, בְּכָל-שְׁנָה וּשְׁנָה בְּהַגִּיעַ חַוּמָן הַזָּהָר יִמְלָא
ה' כָּל מִשְׁאָלוֹתִיךְ" — ה' יִתְבָּרֵךְ מַמְלָא כָּל מִשְׁאָלוֹת עַם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל".

כָּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁגָוָרָה מְשׁוֹלָחָן אֲכִיָּה פּוֹרָה וּמְפּוֹרָדָת. בֵּין
הָעִמִּים, שְׁוֹאָגָת כָּאָרִי וּמְנַחָּמָת כִּיּוֹנָה: "זַדְגָּלוּ כִּן תְּרִים עַל
הַנְּשָׁאָרִים וְתַלְקְטוּ נְפּוֹרִים בְּמַלְקָט שְׁכָלִים".

לְבָלֶב שְׁבַט
שְׁבַט עַמְרָה
פְּסִילָן

בְּחַרְוֹשׁ אִיר
מַתְקָבְלִים
בְּלִתְפִּילָה
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל